ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4458 18/31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՐԷՃԷՊ 1318 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4458

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն։

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

«ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԹԵԱՄԲ...»

Վերապահութեա՛մբ...

Անմեղ բառ մը, անանկ չէ՞, թէթեւ իր նշանակութեամբ, անվնաս իր արտաքինով, վերջապէս մեղր ու շաքար, եթէ երբեք բացատրութիւնը տարօրինակ չէք գտներ։ Բայց հաւատացէք որ ատկէ աւելի ոճրագործ բառ շատ քիչ ունինք։ Իր բնութեամբ կակուղիկ, թեթեւուկ այդ բառը որ ոսկի կ'արժէ շատ տեղ, ուրիշ տեսակէտով մը ծնունդ տուած է այն տեսակ յոռի սովորութեան մը, որ մեր մամուլին պատկանող կարգ մը թերթերու մէջ կը տեսնուի չեմ գիտեր ո՛ր ատենէն սկսեալ, և որ լրագրութեան բարոյական կոչումին ո՛չ թէ միայն կը հակասէ, այլ բոլորովին կ'ոչնչացնէ զայն, նոյն իսկ անբարոյականութեան սահմաններն ալ անցնելով։ Չեմ գիտեր թէ առաջին անգամ ո՛վ մտցուցած է մեր մէջ այդ սովորութիւնը, բայց այսօր կրնամ հաստատել սա ցաւալի պարագան թէ անիկա' հակառակ իր բովանդակ աղտոտութեան, ամէնէն սիրելի զէնքերէն մէկը դարձած է ա՛յն տեսակ մարդոց ձեռքը, որոնք նպատակի մը հասնելու համար միջոցներուն վրայ չէ՛ որ կանգ կ'առնեն, համակուած տեսակ մը վատութեամբ, որ պարզապէս մարդ կ'ընդվզեցնէ։ Այդ մարդիկը պէտք չունիմ որակելու. ամբողջ դասակարգ մը կը կազմեն անոնք, դասակարգ մը' որ ո՛չ մէկ պատուաբեր կողմ ունի անշուշտ իր պատկանած հասարակութեան և որ դժբաղդաբար օր օրի շատնալու վրայ է փոխանակ նուազելու։

Պզտիկ, հարեւանցի քննութեամբ մը ձեզմէ ոչ մէկը դժուարութիւն պիտի քաշէ, հասկնալու համար որ ցեցերու այդ խմբակը գլխաւորաբար կը բաղկանայ տկարներէ, անկարողներէ և ամէն ստորնութեան յանձնառու անձերէ, ո՛, ոնք, ըլլան հրապարակագիր, թղթակից կամ պարզ գրող, իրենց ամէնէն կարճ, ամէնէն պզտիկ գրուածքին մէջ իսկ չեն քաշուիր խառնելու ա՛յն տեսակ անձնական հաշիւներ, որոնց կարգադրումը կրնայ ամէն տեղ կատարուիլ, բայց ո՛չ լրագրի մը մէջ։ Առաջին առիթը որ ներկայանայ, ամենաթեթեւ պատեհութիւնը որ ծագի, իսկոյն երեւան կ'ելլեն չորս կողմէն. ամբողջ պատմութիւններ ունին ընելիք, ամէնքն ալ սուտ իրենց ինքնութեան մէջ, յերիւրուած առասպելներ, որոնց ամէն մարդէ առաջ իրենք չեն հաւատար. բայց ինչերնուն պէտք, միջոցը միշտ միջոց է, կը բաւէ որ իրենց հակառակորդը անպատուուի, անուանարկուի, կը բաւէ որ հասնին իրենց նպատակին, կը բաւէ որ անարդար, անհիմն ու բոլորովին ենթադրական ամբաստանութիւն մը երթայ կպչի այն տեսակ մարդու մը կռնակին' որուն բովանդակ յանցանքը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ անձնական պզտիկ խնդիր մը զոր կրնայ ունեցած ըլլալ իրենց հետ։

* * *

Պիտի առարկէք սակայն թէ այդ բոլոր բաները կարելի չէ տնպատիժ կերպով ընել, և թէ անուանարկուած անձը կրնայ երկու տող քով քովի բերելով պատասխան մը գրել, և կամ հաշիւ պահանջել այն անձէն' որ իր պատուին հետ կը խաղայ։ Աղէկ, հակառակին վրայ չեմ պնդեր, բայց միւս կողմէ ալ կրնամ վստահեցնել ձեզ թէ իր բոլոր պատասխաններն ու պահանջումները օգուտ մը չպիտի ունենան եղածը դարմանելու համար։ Արատաւորուած, հոգ չէ թէ անարդարաբար արատաւորուած պատիւ մը դժուար կ'ըլլայ մաքուր ցուցնել ռամկին' որ արդէն ամէն բանի մէջ միշտ յոռի կողմը տեսնել կը սիրէ, միշտ գէշը կը փնտռէ. այսինքն համար պզտիկ ամբաստանութիւն մը և ահա ամէն մարդուն բերանն է «այս ինչ ը». ամէնքն ալ իր վրայ կը խօսին, իրմով կը զբաղին, և իր պարագան կը ստանայ ահագին համեմատութիւններ որոնք երթալով աւելի կը խոշորնան, աւելի աչքառու կը դառնան։ Եւ երբ խնդիր մը մինչեւ այդ տեղերը հասած ըլլայ, կը կարծէ՞ք որ տրուելիք ո՛ և է պատասխան մը, հերքում մը կարենան ջրուել այդ բովանդակ գէշ գաղափարը զոր ամէն մարդ, շատ հեղ նոյն իսկ բարեկամներ ու ծանօթներ, կազմած կ'ըլլան խնդրոյ առարկայ անձին վրայ։ — Հարկաւ ինքզինքը պիտի արդարացնէ, ինքզինքը անմեղ պիտի ցուցնէ, — կ'ըսեն ու կ'ելլեն գործին մէջէն, առանց գոնէ պահ մը մխրճուելու անձնական քննութեան մը մէջ, առանց ընդհանուրին գաղափարը մէկ կողմ թողած իրենք իսկ կարծիք մը կազմել ուզելու։ Միւս կողմէ, խեղճ մարդը հաշիւ ալ չի կրնար պահանջել, որովհետեւ յարձակումը ընող, անուանարկիչ յօդուածը գրող ցեցը կամ զայն հրատարակող յօդուածագիրը ամէն զգուշութիւն ձեռք առած կ'ըլլան առաջուց։ Եւ հոն է որ «վերապահութեամբ...»ին բովանդակ ոճրագործ հանգամանքը կը յայտնուի։ Մարդիկը լուրը կուտան ո՛չ թէ իբր բացարձակ ստուգութիւն, այլ վերապահութեամբ միայն, ինչ որ ամէն պատասխանատուութենէ կ'ազատէ զիրենք։

Օրինակ կ'ուզէ՞ք, ահաւասիկ. —

«....ի մեր թղթակից հետեւեալը կ'հաղորդէ մեզ. — Տեղւոյս պատուաւոր ճանչցուած ազգայիններէն ..... էֆ. որ հանրային պաշտօններ վարած է անցեալին մէջ և որ հիմա ալ ատենապետն է տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդին, կարեւոր գումար մը իւրացուցեր է եկեղեցւոյ սնտուկէն, առանց իր անդամակիցներուն հաշիւ տալու։ Այս արարք աւելորդ է ըսել թէ որչա՛փ անբարոյական եւ այպանելի է իր հիման մէջ. ազգին դրամը իւրացնել, եկեղեցւոյ սնտուկը կողոպտել, վարժարաններու պիտոյքէն խորել, եկեղեցւոյ հասոյթներէն գողնալ, բոլոր ասոնք ինչպէ՞ս հաշտեցնել այն արդար մարդու համբաւին հետ որով շրջապատուած է յիշեալ ազգային։ Մեք շիտակը տարակուսելու միտումներ կ'ունենանք այս պարագային, և վերապահութեամբ, իբր շրջող զրոյցներ միայն հրատարակութեան կ'յանձնենք վերոյիշեալները։» —

Ինչպէս որ կը տեսնէք, գրուածքը անա՛նկ վարպետութեամբ մը յարդարուած է որ գրողը պէտք եղած ատեն կրնայ տակէն ելլել, առանց բնաւ նեղուելու։ Միւս կողմէ, իր հաշիւներն ալ մաքրած կ'ըլլայ, և սքանչելապէս։ Այդ հատուածին մէջ, որչափ ալ վերապահութեամբ սքօղուած ըլլան' ամբաստանութիւնները շատ որոշ են. մարդը «անբարոյական» կը կոչուի, «կողոպտող», «խորող» ու «գող» կ'ըլլայ, «ազգային հաստատութեանց դրամը իւրացնող» մը կը դառնայ. դեռ ի՛նչ կ'ուզէիք որ ըլլար։ Եւ երբ այն թերթը որուն մէջ այդ լուրը հրատարակուած է, հասնի խեղճ մարդուն բնավայրը, ա՛լ մտածեցէք թէ գործը մինչեւ ո՛ր տեղերը կ'ելլէ. այդ տեսակ լուրերը շատ շուտ կը տարածուին միշտ. ու կը հասկնաք հարկաւ թէ ամէնէն առաջ ռամիկը մէջ կ'իյնայ, և կատարեալ խօսուըրտուք մը կը սկսի.

—Վա՛յ շունշանորդտի, կ'ըսէ մէկը, ասանկ հէ՞. ախպա՛ր աս մարդիկը խիղճ ամօթ ըսուածը չունի՞ն. իրենց քսակէն տասը բարա տուած չեն որ մը օրանց և կ'ելլեն այսպէս ազգատին քրտինքովը հաւաքուած դրամը գողնալու։

—Անպիտանը կ'ըսէ երկրորդ մը, շէնք շնորհք մարդու մը տեղ դրած էինք ու կը յարգէինք. թո՛ւ երեսին, անամօթը...

—Մե՛ղք, մե՛ղք, մե՛ղք, կ'աւելցնէ երրորդ մը. և ըսել որ այս մարդը թաղական ընելու համար քուէ ժողվեցի ասկէ անկէ, մե՛ղք, մե՛ղք, մեղք։

Ուրիշ տեղ մը, խօսուըրտուքը տարբեր հանգամանք մը կը ստանայ։ Մէկ քանի հոգի կը պտտան կը կանչուըռտեն, մխրճուած հազարումէկ ենթադրութեանց մէջ, որոնք երթալով կը բարդուին, երթալով կը շատնան, սարդի ոստայն մը հիւսելով բերնէ բերան, դուռնէ դուռ։

—Անոր համար է որ սպասուհի մը բռնեց այս օրերս, կ'ըսէ մէկը։

—Եա ածո՛ւխը, չտեսա՞ր. յիսուն պարկէն աւելի առաւ, կ'աւելցնէ ուրիշ մը։

—Հարիւր չէ՞ք ալ փայտ առեր է, կ'ըսէ երրորդ մը. աս առտու նպարավաճառին ալ երկար բարակ հաշիւ մը վճարեց։

Եւ այսպէս, մարդուն ամէնէն սովորական շարժումներուն ու գործերուն մեկնութիւն մը կը տրուի, և ամէնքն ալ մարդկօրէն կարելի ամէն բան չեն զլանար անոնց և լրագրին հրատարակութեան միջեւ կապ մը դնելու համար։

Ռամիկէն ետք, մարդուն բարեկամներն ու ծանօթներն են որ իրար կ'անցնին. շատեր կը հաւատան ալ ու կը կտրեն իրենց յարաբերութիւնները, միւս կողմէ լուրը տարածելու համար ձեռքերնուն եկածը ընելով։

Ի՞նչ կ'ուզէք որ ընէ խեղճը. հերքե՞մ... բայց եղածը եղած է արդէն, և բոլոր սուրբերն ալ երկինքէն իջնելու ըլլան, կրկին չպիտի կրնան գրուածին թողած տպաւորութիւնը ջրուել։ Եւ անդին ցեցը որ կ'ուրախանայ։ Նպատակին հասած է վերջապէս, իր հակառակորդը անպատուուած է քանի մը մեճիտի զոհողութեամբ, զոր գրուածքը հրատարակող լրագրի Տնօրէնը չէ մոռցած նախապէս պահանջել։ Ուրախ է մանաւանդ անոր համար որ «վերապահութեամբ...»ի դրութիւնը փրկած է զինքը ո՛ և է նեղացուցիչ հետեւանքէ. ալ իր ինչո՛ւն պէտք թէ մարդուն պատիւը կ'արատաւորուի, ի է խեղճը կ'իյնայ ընդհանուրին համարումէն. ինք իր գործը յաջողցուցած է, ու ձեռքերը շփելով մէկ կողմ կը քաշուի, հանդարտօրէն և վայրենի հրճուանքով դիտելու համար այն երեւոյթները' զորս իր յարուցած խնդիրը կը զգենու յաջորդաբար։

* * *

Վերապահութեա՛մբ...

Անմեղ բառ մը, անանկ չէ՞, թէթեւ իր նշանակութեամբ, անվնաս իր արտաքինով, վերջապէս մեղր ու շաքար, եթէ երբեք բացատրութիւնը տարօրինակ չէք գտներ։ — Բայց միւս կողմէ ալ ի՛նչ ոճրագործ բառ....։

Եւ սակայն պէտք չէ՛ խեղճը դատապարտել. ոճրի մը առթիւ դանակը չէ որ յանցաւոր կը նկատուի, այլ զայն գործածողը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԻՆԿԱԾՆԵՐ

Դ.

«—ՊՕՅԱՃԻ՜Ս...»

—Ա՛ն է, ան չէ՞, հարցուցի ինքզինքիս երկբայութեամբ, երբ, քովէս, ամբոխը ճեղքելով, սահիկ անցնիլը տեսայ անոր, բոպիկ, աղտոտ ոտքերը մաշած, ծակ մուճակի մը մէջ, գլուխը' կուրծքը բաց, քառասուն կարկտանով, նեղկուկ, կարճ տափատ մը անցուցած սրունքներուն, և փողոցէն գտնուած, վրայէն թափթփող իւղոտ բաճկոն մը կռնակին։

Ու ըրածին գրեթէ անփոյթ, ամբողջ խելքով գաղափարի մը յառած, տեսակ մը ջղային ունակութիւն մը ունեցողի պէս օրօրելով իր թշուառ գլուխը կեռասի կոթի չափ բարակ վիզին վրայ, չաղտոտուած, ցրիւ մազերը հովերուն խաղալիք, բերանը օդին տուած, հորիզոնին հեռաւորութիւններուն մէջ բան մը փնտռողի երեւոյթով, անփոյթ, աննպատակ վիճակի մը մէջ, թոթուելով միշտ նիհար, կթոտ սրունքները և քսկռտելով ոտքերը ցեխոտ սալյատակներուն վրայ, կը քալէր, կ'անցնէր, առանց ուրիշ ծակ-աչք ներկարարներու պէս անցորդներուն մաքրուելիք կօշիկները ցոյց տալու, ցուցամատի կոպիտ նշանով մը և ներքին տուփը առաջ քշելով։

Միայն, երբեմն, մտածումներու մոռացման վարկեանի մը, յուշաբերելով իր թափառական պտոյտներուն նպատակը, քիթին տակէն բան մը կը մռլտար, որուն նշանակութիւնը շատերը կռնակի տուփէն միայն պիտի հասկնային, կաշէ տրեխով մը ձախ ուսին տակ կախուած սիրունիկէկ սնտուկ մը, որուն վրայ փակցուած մանրտիկ հայելիներ, արեւէն շողալով, իրենց խուսափուկ ցոլացումները կը դողացնէին փողոցին մէկ մը մէկ պատին' մէկ մը միւսին վրայ, տուփին կրած շարժումներուն համեմատ։

Եւ ատոր այդ մռլտուքը, չարչարուող հոգիի մը տառապանքներուն շանթէն պայթած հզօր ձայն մըն էր, որ իր խորտակուած կեանքը քաշքշող հիւծած կուրծքին տակ մարելով, ակռաներու մէջտեղէն թռած նուաղկոտ սուլումի մը կը փոխուէր, իր գոյութիւնը միայն ապացուցանող ճռճիմ ճիչ մը.

—«Պօյաճի՜՛ս...»։

* * *

Կօշիկ ներկող երիտասարդին այս արդի ցած վիճակը, տարօրինակ անցեալ մը կը կապուի։

Մանկութեան այն ցնծոտ ժամանակամիջոցին, երբ տղան կարդալէ աւելի խաղալու սրտով կը վազէ դպրոց, մեր միւսին գլխուն կաւիճ նետելու կամ քնացողներու բերանը ճանճ թխելու ընկերն էր ան։ Կարգին էն աղքատը ըլլալուն, տեսակ մը գուրգուրոտ սէր ունէինք անոր հանդէպ, մանաւանդ որ, իր նիւթական չքաւորութեան փոխարէն ունեցած իմացական թանկագին ձիրքերուն շատ բան կը պարտէինք, որովհետեւ, թուաբանութեան կամ ուրիշ ո՛ և է դասի մը ամէնէն դժուար խնդիրները անոր գրիչէն մէկ թեթեւ հարուածով կը հարթուէին անմիջապէս մեր առջեւ, ծիրանի կամ շագանակի պէս չնչին նուիրատուութեան մը փոխարէն, զորս բռնի կը դնէինք անոր գրպանը, մեր տղու խելքով անգամ գիտնալով հանիլ զրկուածին։ Բայց ան, ուրիշին պտուղը ուտելէն տեսակ մը ամօթ զգալով, կը բաշխէր իրեն հրամցուածները ուրիշ աւելի որկրամոլներու, որոնք կը լափէին զանոնք. և ինք ախորժակը կը պահէր տնտես ախպօր ետքէն տալիք ճաշին, որ, տղոց պնակներէն ժողուուած քառասուն տեսակ աւելցուկ կերակուրներու անճոռնի խառնուրդ մըն էր միշտ, որմէ խօզը անգամ պիտի զարշէր ապահովաբար, բայց ան, տեսակ մը խեղճուկ համակերպութեամբ' զոր վիզերնին ծուռ տղաքը միայն ունին' աշակերտներուն ճաշարանէն մեկնելէն ետքը, կը նստէր կ'ուտէր այդ ճենճոտ կերակուրը, չոր ու բորբոսած հացի կտորուանքներով, զորս մեր անխիղճ տնտես ախպարը մուկին ծակերէն հանելով կը դնէր անոր առջեւ, թարմ կտորները միշտ իրեն պահելով։

Բայց այդ սիրտ-խառնուք կերակուրներով սնած գլուխը, շատ մը չքնաղ ձիրքեր կը պահէր իր մէջ, բոլորովին աննման արտաքինին, և անանկ կարողութիւններ դուրս կուտար, որոնց չհաւատալու համար մարդ պարզապէս սկեպտիկ ըլլալու էր։

Իր գծած մէկ լօռմօրֆիլը, մեքենական ներքին և արտաքին յատակագիծերով, վարժարանը ծախեց օտարական այցելուի մը, որ հիացումով իրեն հետ Եւրոպա տարաւ, շատ մը խոստումներ ընելով մեր սիրական աղքատին, անոր ուսը ծեծած պահուն։

Եւ դեռ ասոր պէս ինչե՛ր։

Իր բոլոր ձեռք զարկած գործերուն մէջ ցուցուցած անօրինակ յաջողութիւններէն զատ, գրողի համբաւ մըն ալ ունէր ան, որ պարզապէս կը թովէր մեզի, և զինքը պաշտամունքի առարկայ մը կը դարձնէր մեր աչքին, որովհետեւ կ'ըսէին թէ, — ու մենք ապշութեամբ մտիկ կ'ընէինք, — գիշերները, մոմի մը տկար լոյսով, ոտանաւորներ և թատերերգութիւններ կը գրէ եղեր ան, և թաղական մը յանձն առեր է տպագրել տալ զանոնք, և թէ շատ անգամ ալ, գիշերնե՛րը կը լուսցնէ եղեր կարդալով, մոմ չմնալու համար, հոգ չէ՛, լուսնի լոյսով։

Եւ իրա՛ւ, երբեմն անոր ստորագրութեամբ քառեակներ կ'իյնային մեր ձեռքը, զորս, առանց բան մը հասկնալու զարմացմամբ կը կարդայինք, ու ա՛յնքան շատ' որ ալ գոց ըրած կ'ըլլայինք օրին մէկը։ Իր սիրածներէն սա յիշեմ.—

Իմ ցաւերուս ծովերուն'
Զրգած կեանքըս վշտահոծ,
Մ՛ի կը տարուիմ, կը բզուիմ'
Չնչին խաղալիք մ'անոնց։

Եւ ասիկա՛, երեւակայե՛լ, անանկ ատեն մը, երբ տղան ապուշ վարժապետներու ձեռքը, «Ովկէանոս»ի, «Փիղ»ի և «Հիւսիսայգ»ի վրայ ապուշ շարադրութիւններ կը գրէ։

* * *

Հիմա, տարիներ ետքը, իր առջի աղքատ վիճակէն ներկարարի կտորի մը փոխուած ըլլալը չէ՛ որ ցաւ կու տայ զինքը ճանչցողներուն, հապա սա մտածումը, թէ այն գլուխը' որ իր թարմ բողբոջումին մէջ այնքան հիացողներ գտաւ իրեն, չը՞պիտի կրնար մեծ կարողութիւն մը ըլլալ, երբ փրկուէր իր գետնաքարշ վիճակէն, որուն, մե՛ղք որ, բաղդը դատապարտել ուզեր է զինքը։

Բայց ան անգիտակ այս բոլորին, ինքզինքը գտնելու համար երկար տատանումներէ ետքը բոլորովին ինկած, հիմա ալ մեծ մարդ մը, պեխով և մօրուքով թաւոտուած' և, այս ամէնուն վրայ, քիչ մը ապուշցած, շուշորդի նայուածքներով, կռնակին սնտուկ մը, թափառական ու թինթին քալուածքով, կը քսկռտուի փողոցներուն մէջ, հացի մը ստակ ճարելու համար գէթ, քանի որ կոկորդ բռնած ալեւախտ ծակը որս կը մուրայ միշտ մարդէն։

Ու իր յիմարի գնացքին մէջ, երբ մէկը կանչէ զինքը, տուփը անոր ոտքերուն տակ դրած, ծունկ կը չոքի ու առանց իր անփութութեանը համար յաճախորդին պահանջկոտութիւններուն ականջ դնելու, թուքով ու վրձինով բաներ մը կը չարղէ մէջէն կ'ելլէ, տասնոցը առնելէ ետքը նորէն շարունակելու համար իր միօրինակ կոչականը.

—Պօյաճի՜ս....։

Ու, ասանկ, իրմէ շատ անարժաններուն առջեւ ծունկ դնելու միշտ պատրաստ, կատարեալ խեղճարի մը երեւոյթով, կը թափառի փողոցներուն մէջ, մայթերուն եզերքներէն խմուած սիկարի ծայրեր ժողուելով, և ետքը [illegible] մէկէն բերանը դրած, հրճուանքով բարձրացող ծուխի մանեակները կը դիտէ ու կը մտացնէ զանոնք փու՛ֆ փու՛ֆ, թերեւս անոնց մէջ գտնելու համար մոռացումը իր անվերջ չարչարանքներուն, միտքէն կրկնելով սիրուած յանկերգ մը.—

Իմ ցաւերուս ծովերուն...

ԵՆՈՎՔ

ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ

Բ.

Մարմարեան Սրբազան լատինական նորաձեւ ծէսերուն դէմ էր։ Վերջին ծայր նախանձախնդիր' Հայ. եկեղեցւոյ ծէսերուն և արարողութեանց անվթար պահպանմանը համար։ Կը յիշեմ դեռ թարմութեամբ, անցեալ տարի մեծ-պահոց մէջ օր մը Արեւագալի համար խնդիր բրաւ Կաթողիկոսարանին մէջ։ Շարժու մէջ քանի մը օրեր' մինչեւ Ս. Յովհաննու Ոսկեբերանի եկեղեցին կ'երթար իր հիւանդկախ վիճակովը, մի միայն բերնի համով Արեւագալ լսելու համար։ Մի և նոյն ատեն կը լսուէր թէ' Բերա նստող Հայ-Փափայ մըն ալ այդ եկեղեցին յաճախելով մեծ-պահոց մէջ սրտի մեծ հաճոյքով «Արեւագալ» կը լսէ եղեր։

Մարմարեան Գերապայծառ' Հայ. եկեղեցւոյ ժամերգութեանց ձայնից ատած էր կանոնէն, և ուրիշներու գնահատել սորվեցնելու համար' իր թեմին մէջ' շատ անգամ լուր-օրեր' ինքնին կը կատարէ եղեր ժամերգութիւնները։ Անձամբ կ'երգէ եղեր աւետարանական Հոգեւոր շարականները։ Եւ իրիկուանները' ընդհանրապէս մաղթանքասաց ալ ինքն է, սաղմոս կարդացող ալ ինքը, կարծես պարզ վարդապետ մը եղած ըլլար։ Աղօթող եկեղեցական մը ըլլալու համբաւը' արդէն ճանչցուած էր իր բրած ուղղութեանց աթիւ։ Ուստի, երբ տարիներ առաջ Բարիզ գնաց, Օուլճանի եպիսկոպոսը' Մոնսինեօռ Գուլիքէ' որ մեծագամաւս Տիրանուէ եպիսկոպոսին ձեռնասունը և յաջորդն է, և որ ճիշդ Մարմարեանի համանման սրբակեաց, պարզ և բարձրասահման եկեղեցական մըն է, լսելով Մարմարեանի Բարիզ գտնուիլը, յատուկ հեռագրով հրաւիրեց Օուլճան։ Մարմարեան արդէն ուրիշ անգամ ալ Օուլճան այցելած, և Ժան-Տարքի տարեկան եկեղեցական Թափօրի(*) օր մըն ալ, մասնաւոր հրաւէրով պաշտօնակալ մասնակցած էր։ Ուստի, Մոնսինեօռ Բիէռ Գուլիքէի այս անգամուան հրաւէրին ալ ընդառնելով Բարիզէն Օուլճան(**) կ'երթայ ուր երկու

(*) Ամէն տարի, Մայիսի 8ին մեծ հանդիսութեամբ կը կատարուի այդ եկեղեցական Թափօրը։

(**) Ֆրանսայի բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ յատուկ կղերանոցներ կան, ինչպէս Օուլճանի մէջ։ Բայց այդ Ֆրանսական կղերանոցներուն մէջ' Հայ աշակերտներ գտնուիլը կամ չգտնուիլը մեզի յայտնի չէ։ Միայն գիտենք որ, Օուլճանի եկեղեցին մէջ աշակերտած են երբեմն, Մոնսինեօռ Տիրանուէի շնորհիւ' Մարմարեան Գերապայծառի թեմէն Նուրեան մը, Այժմեան Կարնոյ Հայ-Հռոմէականաց եպիսկոպոս' Գլուրեան Գերապայ-

—)(17)(—

ԺՈՐԺ ԹՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Դ.

Ցաւխտենական դժբախտութեան մը ենթարկե՞մ ինքզինքս, համակերպելու համար ծնողքիս այն որոշումին, որով ընկերական ու անձնական պատշաճութեանց համաձայն ամուսնացնել կ'ուզեն զիս։

—Ձեր դժբախտութի՛ւնը, ընդմիջեց բարկութեամբ տիկին Հօդրօբ...

—Բայց, մայր իմ, միթէ ազատ չե՞մ իմ զգացումներուս անսալու։ Զգացումներս չեն կրնա՞ր փոխուած ըլլ լ։ Եւ ո՞վ ըսաւ ձեզի թէ (Ռաուլի նայելով շեշտակի), նշանածիս սիրտը ինծի նուիրուած է բոլորովին։ Երդո՞ւմ կ'ընէ ատոր համար։ Տեսէք, մայր իմ, իր առջի վիճակն ունի՞ հիմա։

Ցանդուգն աղջկան այդ խօսքերը Ռաուլի արիւնը գլուխը ցատկեցուցին։ Կրասի ամբաստանութիւնը սրտէն կը վիրաւորէր զայն, ու միենոյն ատեն իր աչքերուն առջեւ կը ներկայանար Նիամայի պատկերը։

Տիկին Հօդրօբ նայուածքով հարցաքննեց Ռաուլը որ ստիպուեցաւ լռել. իր խիղճը արդէն կը դատապարտէր զինքը ու չէր ուզեր բնաւ Կրասը ամբաստանել, անոր գարշելի արարքը երեւան հանել։ Բայց չէր ալ համարձակէր խոստովանելու թէ Կրասի յանցապարտութենէն առաջ' արդէն իսկ ուրիշ աղջիկ մը գրաւած էր իր սիրտը։

Տիկին Հօդրօբ թերեւս հասկցաւ այդ լռութեան պատճառը ու երկու ձեռքերով դէմքը ծածկեց հեծկլտալով.

—Իմ երկու զաւակներս ալ կորսընցո՛ւցի։

—Մինչ կը չափազանցէք մայր իմ, պատասխանեց Կրաս ոտքի ելլելով։

Ու նայուածքը Լորտ Ռիչմոնտի ուղղելով, մեղմ ձայնով մը յարեց.

—Բայց հոս ոչ ոք պիտի ուզէ՛ ըմբռնել զիս։ Ոչ ոք պիտի ըսէ՛ թէ նշանածս խաբեց զիս և թէ ճիշդ ատենն էր երեւան բերելու թէ նշանածիս նկատմամբ զգացածս սէ՛ր չէր։

Այս խօսքերէն յետոյ Կրասի բարեբաստիկ ճամբորդութիւն և գործերու յաջողութիւն մաղթեց լորտ Ռիչմոնտի։

—Շուտ վերադարձէք, սիրելի Լորտս, ըսաւ, շեշտելով իր խօսքերը իր ամէնէն շնորհալի ժպիտովը։ Հաւատացէք որ առանց ձեզի, Բարիզ անտանելի պիտի դառնայ ինծի. եթէ երկար ատեն մնաք Անգլիա, մենք ալ ձեզ կը միանանք։

Կրաս, այս մեծարանքներէն յետոյ դուրս ելաւ, մինչ ծօ որ իր աչքերը չէր զատեր անոր վրայէն, ցած ձայնով հարցուց.

—Ի՞նչ կը նշանակէ այս ամէնը։ Ժամէ մը այս ամէն գաղտնիքին կը տեղեկանամ։

Պ. տը Պլինեաք ալ հրաժեշտ առաւ մօրեղբօրմէն, շնորհակալ ըլլալով իր նկատմամբ ցոյց տուած բովանդակ սիրոյն համար։

—Ռաուլ, վերջին անգամ գոնէ ողջագուրենք զիրար, ըսաւ լորտ Ռիչմոնտ։ Շատ դժբախտ կը տեսնէք զիս, այնպէս չէ՞։ Եթէ գիտնայի թէ այս ամուսնութիւնը խզուելու վրայ էր, կը փոխէի իմ որոշումներս։ Հիմա չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պիտի ընեմ։ Լորտ Եարմութ երէկ խորհուրդ կու տար որ Հնդկաստանի մէկ գաւառին կառավարիչը ըլլամ։ Թերեւս ընդունիմ զայն, որովհետեւ ներկայ կացութեանս մէջ աւելի լաւ է որ ճամբորդեմ։ Ամէն պարագայի մէջ, հեռուն գտնուիմ թէ ձեր մօտ, միշտ պատրաստ եմ ձեզ ծառայութիւն մատուցանելու, երբ պէտք ունենաք ինծի։

—Շնորհակալ եմ, մօրեղբայր, պատասխանեց Պ. տը Պլինեաք, յուզուած ձայնով մը։

Սըր ծօ Էճըրթըն Ռաուլի մօտենալով ըսաւ.

—Պ. Ռաուլ, Բարիզէն մեկնելէս առաջ ձեզ պիտի տեսնեմ։ Իմ խորին ցաւակցութիւնս կը յայտնեմ, թէև, չարունակեց ծօ, անոր ականջէն ի վար փսփսալով, շատ խելացի փարուած էք մէկէն ի մէկ խզելով այս ամուսնութիւնը։ Անշուշտ այս որոշման պատճառն է Դեղին Մարգրիտը, որ հիանալի գեղեցկութիւն մը ունի։ [illegible] մի՛ տրտմէք այդպէս, կրնաք վստահ ըլլալ իմ գաղտնապահութեանս վրայ։

Ռաուլ գոհունակութեան հառաչ մը արձակեց, տեսնելով որ իր կարծածէն շատ աւելի աղէկ վերջացած էր ամէն բան, քանի որ չէր ստիպուած ամբաստանել Կրասը ու լորտ Արթիւր ալ չէր կասկածեր իր վրայ։

Այս ուրախ տրամադրութեան մէջ Ռաուլ իր սենեակը գնաց ու Գրինըր կանչելով հրամայեց մեկնելու պատրաստութիւններ տեսնել։ Ո՛ւր պիտի հաստատուէր. Թերեւս ո՛չ այնքան հեռու Ս. Լազարի կայարանէն, որ Մարլիի մօտ է։

(Շարունակելի)

ժողովրդեան ամէն դասակարգը արդէն գովասանքով կը յիշէն միշտ զինքը։ Գաղղիացի Արքեպիսկոպոսը՝ Օռլէանի Առաջնորդարանին մէջ մասնաւոր մատուռ մը ունի, ուր միայն տեղւոյն Փրանսացի եպիսկոպոսին վերապահուած է պատարագել ամէն օր։ Մարմարեան Գերապայծառն ալ՝ յատուկ պատուասիրութեամբ մը կը հրաւիրուի, ուրիշ տեղ պատարագելու չերթալ, այլ Օռլէանի եպիսկոպոսական սոյն առանձնաշնորհեալ մատրան մէջ պատարագել, որ ըստ ինքեան արտասովոր ու սրտագին համակրանքի նշանակ մըն է։

Օռլէանի մէջ կայ Բիթիվիէ անուն աւան մը, ուր տեղւոյն պաշտպան սուրբը՝ Հայ-Սուրբ մըն է, Գրիգոր անունով եպիսկոպոս մը, որ աւանդութեամբ յայտնի է թէև շուրջ քանի մը հարիւր տարիներ առաջ, հո՛ն գացած և հաստատուած է, և հուսկ ապա հոն վախճանելով՝ Բիթիվիէի մէջ շինուած քարայրի մը խորը թաղուած է։ Տարին մէկ անգամ եկեղեցական մեծ հանդէս կը սարքեն, կը կատարեն, և թափօր կը կազմեն հոն։ 1885ին, ճիշդ այդ տարեկան հանդէսին օրերուն Մարմարեան հիւրընկալուած էր։ Նոյն ժամանակի Օռլէանի Փրանսացի եպիսկոպոսը ինչպէս ըսինք, Մօնսէնեօռ Բիէռ Գուլիյէ — որ այժմ Լիոնի Կարդինալն է — մասնաւոր յարգանքով, այդ մեծաշուք հանդիսութեանց փառաւորապէս նախագահելու, և թափօրապետելու պատիւը կ'ընծայէ Մարմարեանի, եղբայրական մտերմութեամբ յայտնելով թէ «Թո՛ղ մեր գաւառի պաշտպան Հայ-Սուրբին այս տարուան թափօրին, Հայ եպիսկոպոս մը հանդիսադիր ըլլայ»։

Վերջին անգամ եւրոպական ուղեւորութեանը միջոցին, Երուսաղէմի մէջ նորոգ կառուցանելի Հայ-Հռովմէական վանքին և տաճարին համար հանգանակութիւն մը ըրած, և բաւական կլորիկ գումար մը հաւաքելով Տ. Ազարեան Պատրիարքին, բերած յանձնած էր։ Մարմարեան քրձազգեաց, կամ լաւ ևս խարազնազգեաց էր։ Երբեմն խստակրօնութիւնը՝ այն աստիճան առաջ կը տանէր, որ Դոմինիկեաններու պէս, զանազան չարաչար չարչարանքներով՝ մարմինը կամաւոր կը խոշտանգէր, նշանակ բոլորանուէր ու կատարեալ անձնուրացութեան։ Մօտէն լսած եմ բարեկամներէն թէ, Մարմարեան գերապայծառ՝ շատ գիշերներ անկողին չէր մտներ։ Կամ սենեակին մէջ աթոռին վրայ, և կամ տախտակի մը վրայ կ'աղօթէր։

* * *

Ի՛նչ ինչ մխիթարական օր էր այն օրը երբ Տրապիզոնի դեռակառոյց եկեղեցւոյն լուսանկարը ղրկած էին իրեն։ Ուրախութենէն աշխարհք իրեն եղաւ։ Բայց յետոյ, շինութեան վրայ եղողներուն մէջ անհամաձայնութիւն ծագելով, գործը կասեցուցած էին։ Իրեն վիշտ եղած ու ցաւ պատճառած էր այդ եկեղեցին դեռ անաւարտ մնալը։ Ինքը՝ որ ամէնուն համար կը հանէր, ոչ ոք՝ այդ պարագային մէջ, իրեն ձեռնտու գտաւ։ Մարմարեան թէև անվհատ, լռիկ մնջիկ՝ իր գլուխը ամէն տեղ զարկաւ, որպէս զի հանգանակութիւնը շարունակելով՝ այդ եկեղեցւոյ շինութեան գործը փութացնէ ու վերջացնէ, բայց իր փափաքին չհասաւ. օգոստոս 23, չորեքշաբթի գիշեր ժամը 4 ու կէսին՝ սրտի կաթուածէ մը իր մանկանացու ընթացքը կնքած է. և հետեւեալ օրը՝ ի ներկայութեան ամէն ազգէ խուռն բազմութեան՝ կատարուած փառաւոր յուղարկաւորութենէ մը յետոյ, Սրբազանին մարմինը Նորակառոյց Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ աւագ խորանին աջակողմը ամփոփուած է։

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ծառը, ինչպէս նաև Ինկիլիրի Թեմէն՝ Տէվէճեան-Անտօնեան վարդապետը, որ Սպահան մեռած է։ Իսկ Մօնսէնեօռ Գուլիյէի ժամանակ՝ աշակերտած է միայն Մէրճիմէկեան Հ. Անտօն վարդապետը՝ որ հինգ տարի շարունակ ուսանողական շրջան մը վարելէ ետքը, 1888ին, Նորին Գերապայծառութենէն սարկաւագ ձեռնադրուած, և յետոյ Պոլիս գալով, 1889ին՝ վարդապետութիւնն ընդունած է Տ. Ազարեան Պատրիարքէն։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ
1901
ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ

Այս Օրացոյցը չհիննար. ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՐՔՈՅԿ մըն է, միշտ օգտակար։ Սովորական տօմարական եւ վիճակագրական գիտելիքներէ զատ 250 երես ճոխ ու ընտիր Ցանկուած մ'ունի, որոյ մի մասը Թրքախօս Ազգայնոց բաժինն է։ Կանանց, Արանց, Ծնողաց, Օրիորդաց եւ Երիտասարդաց յատուկ հրահանգներէ զատ կը պարունակէ պատմութիւններ, զուարճալիք, զրօսանքներ, խնդիրներ, բեկորներ, գիտական կտորներ, հարցարան մը, հարստանալու կարճ ճամբան, առեւտրական մարդկանց նկարագիր, հիւանդութեան գալուստն առաջուց գիտնալ եւ զգուշանալ, առողջական քերական մը, դեղեր եւ դարմաններ, ընտանեկան գիտելիք, առողջական քօրսէ, անասնոց առողջաբանութիւն, եւայլն, եւայլն, եւայլն։

Կեդրոնատեղին
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոց
Չիթենճիլար Եօգուշու, Թիւ 27
Կը գտնուի նաեւ Պոլսոյ եւ Գաւառաց Բոլոր գրավաճառներուն քով։

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏՈՔԹ. ՄՈՐԻՍԸՆԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզ ուրբաթ և շաբաթ օրուան իր թիւերուն մէջ հրատարակած է Բէքինի թղթակից տոքթ. Մորիսընի հետեւեալ կարեւոր հեռագիրները.

ԲԷՔԻՆ, 23 հոկտ.—Լի-Հունկ-Չանկի և Չինկ իշխանին առաջարկութիւններուն համար Փրանսայի տուած պատասխանը կը յայտարարէ թէ հաշտութեան պայմաններուն ամէնէն գլխաւորն է գլխատումը Թուան իշխանին, Չուանկ իշխանին, Թունկ-Ֆու-Սիանկի, Եու-Հսիէնի, Լիու-Զուի, Չաօ-Զուի և Քանկ-Եիի։ Հոս ընդհանուր կարծիքը բոլորովին կը հաւանի այդ պայմանին, բայց շատ դժուար կը նկատուի այդ եօթը բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն գլխատուիլը։ Միջազգային զինուորները առանց ընդդիմութեան հանդիպելու գրաւեցին Բաօ-Թինկ-Ֆուն։ Փրանսական զինուորները արշաւախումբէն առաջ գացած ըլլալով, արդէն տիրած էին այդ տեղին։ Չինական պաշտօնատարները բարեկամաբար վարուեցան, իրենց ընթացքովը ապացուցանելով որ չինական իշխանութիւնները կը հսկեն ամբողջ նահանգին վրայ։ Կը ծանուցուի թէ գերմանական կիսաբաժին մը ամբողջ ձմեռը պիտի գրաւէ Բաօ Թինկ-Ֆուն։ Սուրհանդակներ կը ծանուցանեն թէ միջազգային զօրախումբը յիսուն մղոն տեղ, մինչեւ Չինկ-Թինկ-Ֆու երկաթուղիի գիծը անփաս գտած ըլլալով, մինչեւ այդ քաղաքը պիտի շարունակէ իր յառաջացումը։ Հոն տակաւին կան բազմաթիւ Անգլիացիներ, Փրանսացիներ, Պէլճիքացիներ, իտալացի ճարտարագէտներ և միսիոնարներ որոնք վերջին սպանութիւններէն ազատած են։ Պատճառ մը չկայ որ զինուորական գործողութիւնները մինչեւ Թայ-Եուէն-Ֆու չտարածուին, կեդրոնական քաղաք Շան-Սիի, ուր ամէնէն շատ Եւրոպացիներ սպաննուեցան։

ԲԷՔԻՆ, 25 հոկտ.—Չինկ իշխանը և Լի-Հունկ-Չանկ դեսպանական մարմնոյն երիցագոյն անդամին հաղորդեցին կայսերական հրամանագիր մը, որ օտար դեսպաններէն կը պահանջէ բացայայտ կերպով ցոյց տալ թէ որո՛նք են պատժի արժանի պաշտօնատարները և թէ ի՛նչ տեսակ պատժի պէտք է ենթարկուին։ Փրանսական դեսպան Պ. Բիշոն աղէկցած է։ Բաօ-Թինկ-Ֆուի արշաւախումբին հրամանատարները շատ անտեղի ներողամտութեամբ վարուեցան քաղաքը խնայելով, պաշտօնատարները չպատժելով և հանրային որ և է շէնք չքանդելով։ Քաղաքին մէջ զինուորական պտոյտ մը ընելով բաւականացան, իբրեւ թէ քաղաքավարական հրաւէր մը ընդունած ըլլային չինական պաշտօնատարներէն որոնց ձեռքերուն վրայ տակաւին կան միսիոնարներու արեան բիծերը։ Այդ տեսակ ներողամտութիւն մը պատճառ կ'ըլլայ որ Չինացիները անոր սխալ մեկնութիւն մը տան։ Արշաւախումբին մեծ մասը, սակայն, քիչ մը ծաղրելի եղաւ Բաօ-Թինկ-Ֆու հասնելով այն պահուն, երբ Փրանսացիները տիրած էին այդ քաղաքին և որուն իւրաքանչիւր դրանը առջեւ շաբաթէ մը ի վեր Փրանսացի պահակներ կեցած էին։ Նաև փրանսական ջոկատ մըն էր որ օգնութեան փութաց Չինկ-Թինկ-Ֆուի միսիոնարներուն. ամբողջ ընտանիք մը կարելի եղաւ ազատել։

—Անգլիական նախորդ դեսպան Սըր Քլոտ Մաքտոնըլտ այսօր ճամբայ ելաւ Բէքինէն։ Եւրոպացիներուն կողմէ համակրական ցոյցեր եղան և ընդհանուր ցաւ յայտնուեցաւ անոր մեկնելուն առթիւ, վասնզի մեծ ծառայութիւններ մատուցած էր պաշարման միջոցին վարելով դեսպանատանց պաշտպանութեան գործը։

Պերլին, 26 հոկտ.—Ճէրմանիա, գերման կաթոլիկ կուսակցութեան թերթը, լուրեր ստացած է Շան-Թունկի կաթոլիկ միսիոնարութիւններէն։ Բուօ-Լի քրիստոնէաբնակ գիւղը բոլորովին այրուեր է։ Երկու գերման կղերականներ՝ Փրայտամէն և Ուլրիխ՝ տակաւին Բուօ-Լի կը կը գտնուին, թէեւ անոնց տունը երեք անգամ յարձակում կրած ըլլայ։ Չաօ-Եուէ-Ֆուի մէջ, ուր եկեղեցին քանդուած էր, կուսակալ Եուան-Շի-Քայի անմիջապէս աստիճանազուրկ ըրաւ մանտարինները և հրամայեց անոնց՝ վերաշինել եկեղեցին։

Ուաշինկթըն. — Չինական դեսպանը հեռագիր մը ստացաւ՝ ծանուցանող թէ Շան-Սիի կառավարիչ Եու-Սիէն անձնասպան եղեր է՝ ոսկիի թերթեր ուտելով։

Պրիւսէլ.—Բէքինի Պէլճիքական դեսպանը կը հեռագրէ թէ օգոստոս ամսուն սպաննուեր են Լէօբոլտ թագաւորին մասնաւոր միսիոնարները. Նաև անոնց հետ գնդապետ մը։

Պերլին.—Չին գտնուող գերման զինուորներուն ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը 700,000 մարքի հասած է։ Այդ գումարին 400,000ը յանձնուեր է Կարմիր-Խաչի Ընկերութեան։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոնէն կէս-պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը համակարծիք է Ճափոնի՝ արտօնելու Բէքինի դեսպանները որ վարեն բանակցութիւնները Չինու հետ։

—Շանկայէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի.—Չինացիները կը պատմեն թէ Լի-Հունկ-Չանկ, բացի Սըր Քլոտ Մաքտոնըլտէ, բոլոր դեսպաններուն սա զեկոյցը ղրկեր է.

«Ձեր բարութիւնը Չինու միակ յոյսն է. միւս Տէրութեանց տրամադրութիւնները անորոշ են։»

Սթանտըրտ ալ սապէս կը հաղորդէ Լի-Հունկ-Չանկի զեկոյցը.

«Չին ձեր բարեկամութեանը վրայ դրած է յոյսը։ Միւս Տէրութիւնները բարեկամական տրամադրութիւն ցոյց չեն տար։»

—Վալտէրզէ մարէշալը և գերմանական նոր դեսպանը՝ նաւային երկու ջոկատներով՝ միջնաքաղաքին մէջ երկար այցելութիւն մը կատարեցին։

—Բէքինի շուրջը տակաւին Պոքսըրներ գտնուելուն համար, Թիէն-Չինէն միջազգային զինուորներ ճամբայ հանուեցան։

—Շանկայէն հետեւեալը կը հեռագրեն. —«Մաքսերու վարչութիւնը ծրագիր մը պատրաստեց Չինու կողմէ Տէրութեանց ըլլալիք հատուցմանց գումարներուն վճարման համար։ Ծովային մաքսերը հարիւրին տասը պիտի աւելնան. նաև ատոնց վրայ հարիւրին հինգ պիտի աւելնայ՝ ներքին մաքսերուն տեղ։ Չինու հիմնական պարտքին համար որ 1,300 միլիոն փր. է, տարեկան 135 միլիոն փր. կը վճարուի իբրեւ տոկոս և գլխավճար, այնպէս որ մաքսային հասոյթները ամբողջ այդ վճարումներուն կը յատկանան։ Նոր ծրագիրը եթէ ընդունուի, տարեկան 1,250 միլիոն փր. աւելի հասոյթ պիտի գոյանայ։ Ներքին մաքսին տեղ ծովային մաքսին վրայ եղած յաւելման արտադրութիւնը Չինու կառավարութեան տրամադրութեանը տակ պիտի դրուին։

—Գերման կառավարութեան կողմէ Մ. Նահանգները ղրկուած յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի ձի և պաշար գնել Չինու արշաւախումբին համար, յանկարծ դադրեցուցեր է իր գործողութիւնները և շուտով Գերմանիա պիտի վերադառնայ։

ՇԱՆ-ԹՈՒՆԿԻ ՄԷՋ

Չինկ-Թաոյէն Պէրլին հասած լուրերու նայելով, հոկտ. 23ին Քիաօ-Չէուի մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է գերման զինուորներու և Պոքսըրներու միջեւ։ Քաու-Մի հարաւային արեւմտեան կողմը գտնուած երկու գիւղեր, ամրոցներէ շրջապատուած և լաւ պաշտպանուած, գրաւուեր են գերման զինուորներուն կողմէ որոնք չեն միասուեր։ Չինացիները բազմաթիւ մեռեալներ և վիրաւորներ ունեցե՛ր են։ Գերման զինուորները լաւ պայմաններու մէջ Քաու-Մի վերադարձեր են, տասներկու ժամ քալելէ և կռուելէ ետքը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՉԻՆ

Հոնկ-Քոնկի կառավարիչը լուր առաւ թէ Սամ-Թօ-Զայի շրջակայ գիւղերուն բնակիչները՝ 4000ի չափ՝ յարձակեր են Պոքսըրներու վրայ Բէնկ-Քոքի մէջ, բայց ետ մղուեր և 2000 մեռեալ ունեցեր են։ Պոքսըրները որոնցմէ 200 հոգի մեռած էին, բոլորովին այրեր են երեք հազար տուներ պարունակող երկու գիւղեր։ Հոկտ. 21ի իրիկունը չինական 2000 զինուորներ օգնութեան հասնելով այդ գիւղացիներուն, հետեւեալ օրը յարձակեր են Պոքսըրներուն վրայ, բայց այդ ճակատամարտին արդիւնքին վրայ տակաւին տեղեկութիւն առնուած չէ։ Հօ ծովակալը՝ երկու հազար զինուորներով՝ Չանկ-Չաօ-Բինը և Մա-Լաօ-Բաոն այցելէ ետքը Հոնկ-Քոնկ վերադարձեր է, 600 հոգի թողելով Բինկ-Չանի մէջ։ Պոքսըրները ծովակալին իրաւասութեան շրջանակը անցած ըլլալով, հաւանական չի նըկատուիր որ Հօ ծովակալը զինուորական նոր գործողութիւններու ձեռնարկէ։ Եունկ-Ֆու շուրջը երեք հազար Պոքսըրներ կան։

ԵԱՆԿ-ՉԷԻ ՄԷՋ

Շանկայէն հոկտ. 25 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.

«Իրազեկ շրջանակներու մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ Եանկ-Չէի հովտին մէջ զինուորական կացութիւնը կը դժուարանայ։ Եանկ-Չէին մեծաքանակ զէնքեր, պաշարներ, ռազմամթերքներ եւայլն կը ղրկուին Չինու արքունիքին. չինական զինուորները թէ՛ հոս և թէ Չինու հիւսիսային կողմը կը մարզուին ու նշանառութեան փորձեր կը կատարեն՝ Եւրոպայի մէջ կրթուած ենթասպաներու հրամանին տակ։ Եու-Չանկի անուանումը իբրեւ կառավարիչ Լու-Բէի, անարգանք մըն է օտար Տէրութեանց համար։ Օտարականներու հակառակորդ այդ անձին անուանումը ցոյց կու տայ թէ Բէքինի մէջ բանակցութիւնները ուրիշ նպատակ չունին, եթէ ոչ ժամանակ շահիլ։ Չինական Ընկերակցութիւնը և տեղական մամուլը ծանուցին Անգլիոյ կառավարութեան թէ իր անգործութիւնը խիստ վտանգաւոր է, բայց այդ զեկոյցը մինչեւ հիմա արդիւնք մը չունեցաւ։ Այդ քաղաքականութիւնը եթէ շարունակուի, Եանկ-Չէի փոխարքաները որոնք չեն կրնար երկար ատեն տարտամ կացութեան մը մէջ մնալ, պիտի ստիպուին յետադիմականներուն կողմը բռնել։ Կացութեան տէրը ըլլալու համար, հիմակուանէն աւելի, տասը հազար զինուոր պէտք պիտի ըլլայ։ Զրոյց կայ թէ Գերմանները մտադիր են աւելի գործօն դեր մը կատարել Եանկ-Չէի հովտին մէջ։

ՆՈՐ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ ՄԸ

Հոկտ. 21ին Չինու կայսեր հետեւեալ նոր հրամանագիրը հրատարակուեցաւ.

«Փոխարքաները ու կառավարիչները կը խնդրեն արքունիքէն որ Բէքին վերադառնայ։ Այդ քաղաքէն հեռանալնուս պատճառը այն է թէ Պոքսըրներուն առաջ բերած շփոթութիւնները պատճառ եղան որ օտար զինուորներ ներս մտնեն։ Ամենայն խստութեամբ պատժեցինք Պոքսըրներուն օգնող իշխանները և բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Խաղաղութեան փափաքող ենք. կ'ուզենք շուտով Բէքին վերադառնալ։ Մեր կայս. նախնիքներուն հանգիստ ընել տալու առիթը շուտով ձեռք պիտի ձգենք. բայց Բէքին քաղաքը օտար զինուորներով լեցուած է։ Ի՞նչ բանի պէտք է սպասենք, եթէ հիմա հոն մտնենք։ Չինու անկախութեանը համար երաշխաւորութիւններ պէտք է տրուին մեզի. անգամ մը որ ատոնք տրուին, բանակցութեանց համար հիմ մը պիտի ունենանք, և արքունիքը պատեհ առթիւ Բէքին պիտի դառնայ։ Հիմակուհիմա կը յուսանք թէ կառավարիչները և փոխարքաները անաղարտ պիտի պահեն իրենց երկիրները և արքունիքին պիտի օգնեն՝ զէնք, պաշար և դրամ ղրկելով։»

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վերջին հեռագիրները, հաշտութեան բանակցութեանց խորհրդակցութիւններէն զատ, կը ծանուցանեն թէ Վալտէրզէ մարէշալը զինուորական նոր գործողութիւններու ձեռնարկած է Բէ-Չի-Լիի նահանգին մէջ։ Անցեալ չորեքշաբթի գերմանական զօրախումբ մը Թիէն-Չինէն Հսի-Եանկ-Հօ ղրկուեր է և ուրիշ մը՝ փրանսական ու ռուս զինուորներէ բաղկացած՝ դէպ ի Բաօթի ճամբայ ելեր է։ Այդ երկու զօրախումբերուն նպատակն է միջազգային զինուորներուն հաղորդակցութեանց գիծերը պաշտպանել Պոքսըրներու յարձակմանց դէմ, ուստի վերոգրեալ երկու տեղերը պիտի գրաւեն, որոնք Թիէն-Չինէն Բէքին տանող ճամբուն արեւելեան կողմը կը գտնուին։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լոնտոն, 26 հոկտ.—Հոկտ. 8ին անգլ. հետապնդիչ գունդի մը գերի բռնելուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն Եօհաննէսպուրկէն հոկտ. 19 թուականով.

«Զօրավար Պլէրի պզտիկ ջոկատ մը ղրկած էր Հայտէլպէրկի երկաթուղիի գիծը հետապնդելու համար շոգեկառքով։ Պոէրները թողուցին որ կառախումբը անցնի Վլաքֆօնդայնէն, յետոյ երկաթուղիի առջեւի և ետեւի գիծերը քանդեցին, որով կառախումբը անշարժութեան մատնուեցաւ։ Անգլիացի երկու հարիւրապետներ կռուին նոր սկսած ատեն զարնուեցան գնդակով։ Մեքենավարը սպաննուեցաւ։ Հնոցպանը, կառուղիղը և ուրիշ ութ հոգի վիրաւորուեցան և մնացեալներն ալ գերի բռնուեցան։ Անգլ. գիշերապահ զօրքերը Վլաքֆօնդայնի բլուրներուն վրայ թէեւ նշմարած էին Պոէրները, բայց չէին սպասեր որ յարձակում ընեն։ Կը ծանուցուի թէ Պոէրական պատնէշ մը կայ Հայտէլպէրկէ 12 մղոն անդին։»

Մազէրու, 22 հոկտ.—Ֆիքսպուրկի նախկին երեսփոխան Պ. Բէյդէր պոէրական դատարանի մը առջեւ դատուեցաւ Պ. Շթայնի հրամանով։ Պ. Բէյթէր մատնութեան յանցանքով ամբաստանուած է։

Եօհաննէսպուրկ, 19 հոկտ.—Պոյսէնս-Ֆարմի և Քլիփ Ռիվըրսպէրկի շրջակայքը երեւան ելած պզտի զօրախումբերուն պատճառով, անգլ. բազմաթիւ զօրախումբ մը դէպ ի այդ կողմը ուղղուեցաւ։

Մէֆէքինկ, 26 հոկտ.—Զէրուսթի շրջակայքը դիրք բռնած Պոէրները անցեալ չորեքշաբթի խախտեցան իրենց դիրքերէն։ Լորտ Մէթհուէնի, զօրավար Տուգլասի և Լորտ Էրրոլի զօրքերը ցրուեցին զանոնք։ Անգլիացիները 39 հոգի գերի բռնեցին և քսան սայլ գրաւեցին։

Բարէյուսոյ Գլուխ, 26 հոկտ.—Եաքոպստալէ առնուած վերջին լուրեր կը հերքեն այն զրոյցը, որուն համաձայն Պոէրները Եաքոպստալը գրաւած էին։ Պոէրները ցրուեր են պահակազօրքին կողմէ որ Հայլանտըրներու ջոկատ մը կը բաղկանար մէկ թնդանօթով։ Անգլիացիներուն կորուստն է 14 հոգի սպաննուած և 20 հոգի վիրաւորուած։

Լոնտոն, 26 հոկտ. — Վաղուան օրը ազգային տօնի մը կերպարանքը պիտի առնէ։ Լոնտոնի կամաւորներուն ընդունելութեան համար եղած պատրաստութիւնները այս իրիկուն աւարտելու վրայ են։ Լրագիրներու մեծ մասը մասնաւոր տպագրութիւններ կը հրատարակեն այդ առթիւ։ Իվնինկ Նիւզ գաղափարը յղացած է Մեծն-Բրիտանիոյ բոլոր նշանաւոր անձնաւորութիւններէն խնդրելու որ բարի գալստեան նամակ մը կամ քանի մը տող գնահատում մը ուղղեն իրեն։ Ահա՛ իր ստացած պատասխաններէն մէկ քանին.

Լորտ Ռոզպէրի հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Մտածում մը տուէք անոր որ թէեւ բացակայ, միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլայ մտքով և որուն ամենամեծ փառասիրութիւնն եղած է իբր պատուակալ գնդապետ ձեր գլուխն անցնիլ Լոնտոնի միջնաքաղաքին մէջ։

Սըր Ռըտվէրս Պուլլըրի պատասխանը աւելի կարճ է.

«Ջերմագին ընդունելութիւն մը կատարեցէք անոնց. արժանի են։»

Պ. Ժօզէֆ Չէմպըրլէն.

«Երախտագիտութիւն կը պարտինք այդ մարդոց, որոնք փառքով ծածկուած են և որոնք հաւասարեցան աշխարհիս լաւագոյն զօրքերուն։ Բայց ալ աւելի երախտագիտութիւն կը պարտինք անոնց, որովհետեւ օրինակը տուին մեզ և վստահութիւն ներշնչեցին, որովհետեւ մեզի զգացնել տուին թէ տասը անգամ հարիւր անգամ աւելի մարդիկ կրնայինք գտնել, եթէ տէրութիւնը պէտք ունենար։»

Սէսիլ Ռոտս ալ հետեւեալը կը պատասխանէ.

«Մենք շատ երախտապարտ ենք միջնաքաղաքին կայս. կամաւորներուն։ Իրենց ծայրայեղ եռանդը կ'ապացուցանէ թէ տէրութեան գործի մարդիկը ապրանք ծախելէ զատ գիտեն նաև ուրիշ բան ընել, եթէ կոչուած ըլլայ իրենց։»

Լորտ Տըֆրին ալ սա համեստ պատասխանը կը գրէ.

«Իբր Լոնտոնի քաղաքացի բոլոր սրտովս կը միանամ ձեր բարեկամներուն, բարի գալուստ մաղթելու համար ձեզ։»

Քրոնսթատ, 26 հոկտ.—Հընթըր զօրավարին բանակետղէն ղրկուած զանազան հեռագիրներ կը տեղեկագրեն անոր և Համիլթըն զօրավարին գործողութիւնները Պլէօմհօֆի, Ռէյցնիլի և Պոթավիլի շուրջը։ Հոկտ. 15ին պզտի զօրախումբ մը նշմարուած ըլլալով Պլէօմհօֆի շուրջը, Հընթըր և Համիլթըն զօրավարները Քրոնսթատէն ճամբայ ելան եւ եօթը ժամ քալելէ վերջը Պլէօմհօֆ հասան։ Մինչեւ իրիկուն կը լսուէին խոշոր թնդանօթներուն որոտումները։ Հոկտ. 16ին Պոէրները յարձակեցան հետեւակներու խումբի մը վրայ, որով հարկ եղաւ անոնց օգնութիւն ղրկել։ Անգլիական զօրախումբը երբ Պլէօմհօֆէն Ռէյցնիլ կը յառաջանար ձախ կողմը գտնուող անգլիական կամաւորներու խումբ մը Պոէրներուն ընդհարելով պարտաւորուեցաւ օգնութիւն ուզել։ Նիզակաւոր երկու հեծելագունդեր՝ խորտընկէցներով և թնդանօթներով՝ անմիջապէս անոնց օգնութեան ղրկուեցան։ Պոէրներն ալ քանի մը խորտընկէցներ ունէին։ Անգլիացիներէն հեծելազօրք մը մեռաւ և ուրիշ երկու զինուորներ վիրաւորուեցան։ Անգլիացիներուն վերջապահները բաւական հեռուն մնացին իրենց զօրախումբէն։ Պոէրները գրեթէ ամբողջութեամբ հողագոյն հագուստ կը կրէին։ Անգլիական զինուորներուն մեկնելէն քանի մը ժամ ետքը, Պոէրները Ռէյցնիլ քաղաքը մտան. հոն անոնց հրամանատարը գիր մը ձգեց ուր գրուած էր թէ մինչեւ որ երկրին մէջ ոչխար մը մնայ, կռիւը պիտի շարունակեն, ուրիշ բան է եթէ Տէվէթ ետ կենայ պատերազմէն։ Օդին տաքութիւնը կ'աւելնայ։

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 հոկտ.—Պ. Չէմպըրլէն իր որդւոյն՝ Պ. Օսթէն Չէմպըրլէնի հետ՝ այսօր Լոնտոնէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Ճիպրալթար, ուրկէ յածանաւով մը Մալթա պիտի երթայ։ Գաղթային նախարարը այդ կղզին կ'երթայ տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու Մալթացիներու պահանջումները, որոնք, 1899ին տրուած աղերսագրի մը համաձայն, իրենց կացութեանը աւելի յարմար կառավարութեան ձեւ մը կ'ուզեն։ Մալթացիները կը գանգատին թէ իրենց կղզիին մէջ ամէն բանի համար զինուորական պահանջումներուն առաւելութիւն կը տրուի, թէ բնաւ նկատողութեան չեն առնուիր տեղացիներուն բաղձանքները և թէ անգլիերէնը պարտաւորիչ ընել կ'ուզուի, քանի որ իտալերէնն է ժողովրդական լեզուն։ Տէյլի Մէյլ կը յայտարարէ թէ Մալթայի մէջ բաւական պաղութիւն կը տիրէ Անգլիոյ նկատմամբ։

ՓԻԼԻՓՊԵԱՆՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 26 հոկտ.—Մաք Արթուր զօրավարը կը հեռագրէ Մանիլայէն այս օրուան թուականով որ ամերիկեան 40 հետեւակներ եւ 60 հեծեալներ յարձակեր են 1400 Փիլիփպեանցիներու վրայ, որոնք զօրաւոր դիրք մը գրաւած էին Նարվիքան մօտ՝ Իլոքոսի նահանգին մէջ։ Կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը Ամերիկացիները պարտաւորուեր են դէպ ի Նարվիքան նահանջել։ Ունեցեր են հինգ մեռեալ, որոնց մէկը սպայ, ինը վիրաւոր և չորս անհետացած։ Փիլիփպեանցիներուն կորուստը հարիւր յիսուն հոգի կը հաշուուի։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Ալժէ, 25 հոկտ.—Այսօր Ալժէի մէջ լուր ելաւ թէ հոլանտական հիւպատոսը իր կառավարութենէն տեղեկութիւն մը ստացեր է, որուն համաձայն Կէլտէրլանտ յածանաւը Ալժէ պիտի կենայ, ուր Քրիւկէր Նախագահը ցամաք պիտի ելլէ։ Թրանսվալի Նախագահը Ալժէի մէջ ժամանակ մը մնալէն ետքն է որ Փրանսա պիտի երթայ, բայց յայտնի չէ թէ ո՛րչափ ատեն Ալժէ պիտի մնայ։

ՄԱՐԷՇԱԼ ՄՈԼԹՔԷ

Բոցտամի մէջ, Մոլթքէ մարէշալին ծննդեան հարիւրերորդ տարեդարձին առթիւ տրուած հացկերոյթի մը պահուն, Վիլհէլմ կայսրը սա բաժակաճառը արտասանեց.

«Բաժակ պարպենք մեծ մարէշալին յիշատակին որ պատերազմի դաշտերուն վրայ անման եղած է իբրեւ յաղթող և իբրեւ ռազմագէտ, իբրեւ բանակի մարզիչ խաղաղութեան ատեն և իբրեւ հաւատարիմ բարեկամ խորհրդական ու ծառայ իմ գերդաստանիս և անձիս։ Բաժակ պարպենք մարէշալին յիշատակին, թող անոր ոգին ապագային մէջ ներշնչէ իմ սպայակոյտիս աշխատութիւններուն և զայն առաջնորդէ նորանոր յաղթութեանց։»

ՎԱՐՁՈՒ

Ապարդըմաններ կան Շիշլի, Թրամուէյի ճամբուն վրայ, Օսման Պէյի քազինօէն անմիջապէս յետոյ։ Իւրաքանչիւր ապարդըման կը բաղկանայ 3 և 6 սենեակներէ. ունի նաեւ սպասաւորի և արդուկելու համար սենեակներ։ Յարկին համեմատ 20-55 ոսկի։ Ջուրը առանց փոխարինութեան կը տրուի։

Դիմել դռնապանին։ 14—30

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Մէհմէտ Ալի պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ մաքսային Խորհուրդին անդամ Թալաթ պէյի։

—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին առեւտրական ճիւղին օգնական անդամ և առաջին քարտուղար անուանուեցաւ առեւտրական առաջին դատարանին քարտուղարներէն և Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Ալի Րիզա պէյ։

—Բակուպայի սամ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Նէճիպ պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին տնօրէնի օգնական Թէվֆիք պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին առաջին քարտուղար Հրանտ պէյի և մաքսային Խորհուրդին անդամ Ֆաիզ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սթօքոլմի սամ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Ահմէտ Մուխթար պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Էյրիպօզի սամ. հիւպատոս Զարեհ էֆ.ի։

—Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին պէյի քրոջը Համիտէ հանըմի և Անտօն Սուրլա էֆ.ի կնոջը։

—Արուեստի ոսկի շքադրամ՝ կայսերական Գանձուն արքունի կալուածներու առաջին ճարտարագէտ Արիֆ փաշայի՝ առողջապահական լապտեր մը հնարած ըլլալուն համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԵԼՃԻՔԱ.—Պէլճիքայի Լէոբոլտ թագաւորը Կ. Պոլսոյ իր դեսպանին՝ Տիւտզէլէ կոմսին միջոցաւ վեհ. Սուլթանին հաղորդեց Ալպէրթ իշխանին ամուսնութիւնը Էլիզապէթ իշխանուհիին հետ, որ կատարուեցաւ հոկտ. 2ին Միւնիխի մէջ։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ. — Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի նախագահութեամբ, երէկ, նոյն պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ, զոր կը կազմէին Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին անդամներէն Ապտուլգատէ Մէհմէտ, Նիկպէնկեան Պատրիկ, Սիմենաքի ու Շէֆիք էֆէնտիները և Պ. Սթէֆանօ տ'Անտօնէ։ Այդ յանձնաժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց և նկատելով որ ալիւրի մէկ պարկը վաթսունըչորս ղրուշի կը ծախուի, որոշեց թէ հացին հիմակուան գինէն հարկ է հինգ փարա զեղչել։ Տրուած որոշումը տեղեկագրուեցաւ Բ. Դրան։ Քաղաքապետութեան Խորհուրդն ալ երէկ խորհրդակցեցաւ հացի գնոյն վրայ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Պէյրութի Սէմէրաթ-էլ-Ֆիւնուն լրագիրը զրոյց մը կը յիշէ թէ Դամասկոս-Հօրանի երկաթուղին իբրեւ Հիճազի երկաթուղիին սկզբնակէտ գնելու համար բանակցութիւններ կը կատարեն կայսերական կառավարութեան և նոյն Ընկերութեան միջեւ։ Պէյրութի լրագիրը շատ օգտակար կը գտնէ այդ ծրագրին գործադրութիւնը, ըսելով որ Հիճազի երկաթուղին այդ կերպով մինչեւ ծովեզերք պիտի երկարի, ինչ որ մեծապէս պիտի աւելցնէ անոր կարեւորութիւնը։

—Ինչպէս ծանուցինք, երէկ մէյմէկ ամսաթոշակ վճարուեցաւ կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն և քարտուղարներուն։ Սպարապետի Դրան, Մալիէի և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան բոլոր պաշտօնեաները ու քարտուղարները իրենց ամսաթոշակին հարիւրին տասը նուիրեցին Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն։ Կառավարական բոլոր պաշտօնեաները արդէն իրենց մէյմէկ ամսաթոշակը նուիրած են այդ նպատակին, բայց վճարումը հարիւրին տասնով պիտի հատուցուի, տասը անգամէն։

—Այլեւայլ կողմերէ և նահանգներէն նորէն 400,681 ղրուշ յանձնուած է նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալութիւնը ինչպէս յայտնի է, Իզմիրի զօրանոցին հրապարակը ժամացոյցի աշտարակ մը կառուցանել կու տայ՝ իբրեւ յիշատակարան մը վեհ. Սուլթանին յոբելեանին և թէ այդ աշտարակին արծաթէ փոքրադիր մէկ նըմոյշը պիտի մատուցուի վեհ. Սուլթանին։ Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ նմոյշը որ թանկագին քարերով կը զարդարուի, տակաւին աւարտած չէ։ Ըլլալիք ծախքն ալ կարելի չէ հիմակուընէ որոշել. հետեւաբար կ'ենթադրուի թէ նախապէս ըսուած 375 ոսկիին երկու-երեք անգամ աւելին պիտի ծախսուի։

ՉԻՆ ՈՒ ԻԶՄԻՐ. — Իզմիրի առեւտրական Սենեակին լրագրին վերջին թիւին մէջ տեղեկութիւններ հրատարակուած են Իզմիրի և Չինու միջեւ ուղղակի կատարուած առեւտրական յարաբերութիւններուն վրայ։ Չինէն Իզմիր կը ղրկուին 15,695 ղրուշի մետաքսեղէն, 64,410 տեղի վերաբերեալ առարկաներ, 122,103՝ գոմէշի մորթ, և 133,714 անիսոնի իւղ։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը ժանտախտ վարակուած չի նկատեր Բոր-Սայիտի ժամանումները։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ հիւանդներուն համար աշխատանոց մը պիտի կառուցուի Շիշլիի պահականոցին և ռուսական հիւանդանոցին մէջտեղը։

ՍՊԱՆԻՈՅ դեսպանատան քարտուղար Պ. Սոլէր Աթէնքի սպանիական դեսպանատան գործակատար կարգուած ըլլալով, քանի մը օրէն իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի կնոջը հետ։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ Օսմ. Պանքային տնօրէնի օգնական Պ. Կաստոն Օպլանոյի կնոջ մանչ մը ծներ է։

ՍՕՖԻԱՅԻ Միր լրագիրը կ'ըսէ թէ Զարիպրոտի և Սոֆիայի միջեւեղը կորսուած թղթատարական պայուսակը կը պարունակէր նաև Սոֆիայի սերպիական նորընծայ ներկայացուցիչ Պ. Ճայի յանձնարարագիրները։ Այս վերջինը պարտաւորուեր է նոր յանձնարարագիրներ ուզել իր կառավարութենէն։

—Լոմի (Պուլկարիա) հաշտարար դատաւոր Պ. Իվան Միրնով 4,500 ֆր.ի գումար մը իւրացուցած ըլլալուն համար անձնասպան եղեր է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Հոկտ. 9էն 16, Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու մէջ պատահած մահերու թիւն է 190, որոնց մէկը կեղծմաշկէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 7ը՝ թիփոյէ, 9ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութենէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը, կ'ըսէ Լ. Հէրըլտ, քննութիւն մը կատարել պիտի տայ՝ Մանիսա գաւառին Ագհիսար գաւառակին Մէրմէրէ լիճին ձկնորսութեան տուրքը վարձակալութեան տրուելու առթիւ պատահած կարգ մը պարագաներու վրայ։ Այս որոշումը, կը յարէ նոյն թերթը, նոր ապացոյց մըն է այն խնամքին և աչալրջութեան զոր Հանրային Պարտքի վարչութիւնը միշտ ի գործ կը դնէ՝ կայս. կառավարութեան շահերը պաշտպանելու համար։

ՄՈԼԹՔԷԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ.— Կ. Պոլսոյ գերման գաղթականութիւնը, մարէշալ Մոլթքէի հարիւրամեակը տօնելու համար շաբաթ օրը գումարում մը ունեցաւ Թեւթոնեայի սրահին մէջ։ Նախագահ տոքթ. Ֆոն տէր Նամէր ճառ մը արտասանեց որ ջերմապէս ծափահարուեցաւ և աւարտեցաւ Վիլհէլմ Կայսեր կենացը պարպուած բաժակով մը։ Ցետոյ երեկոյթ մը տրուելով գերմանական ազգային երգեր երգուեցան։ Կիրակի օրը ուրիշ հանդէս մը կատարուեցաւ դեսպանատան Թարապիոյ ամարանոցին դարաստանին մէջ՝ Մոլթքէի յիշատակին կառուցուած կոթողին առջեւ։ Դեսպանը ներկայ էր իր բոլոր պաշտօնատարներով։ Պարոն Մարշալ բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենացը։ Ներկաները ջերմագին ծափահարութիւններով ողջունեցին։ Ցետոյ ճառեր խօսուեցան դրուատելով Մոլթքէի արժանիքը և երգեր երգուեցան։

ՀՐԴԵՀ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.—Անցեալ չորթու, երեքշաբթիէն չորեքշաբթի լուսնալու գիշերը, Իզմիրի Հայոց թաղին Ելմաս փողոցին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագեցաւ։ Ջրհանկիրները ժամանակին հասնելով յաջողեցան վտանգին առաջքը առնել եւ տեսան թէ վեց տարբեր տեղերէ կրակ ձգուած էր տանը մէջ։ Սենեակներու մէջ և ուրիշ տեղեր քարիւղով թաթխուած լաթի կտորներ կային։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։ Շէնքը 1300 ոսկիի ապահովագրուած էր անգլիական Ընկերութեան մը։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.— Կայս. Իրատէ մը արտօնեց Սէլանիկի նահանգին Թոյրան գիւղաքաղաքին պուլկարական եկեղեցիի վերաշինութիւնը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան մէկ տեղեկագրին վրայ որ նախարարաց Խորհուրդին կողմէ նկատողութեան առնուած է, ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ ելմտական պաշտօնեաները տուրքերու գանձումը կանոնաւորութեամբ և մեծ ուշադրութեամբ կատարեն։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ.—Տրապիզոնի մաքսատան գնահատիչ Ահմէտ Համտի էֆ. կ'ըսէ Իգտամ, ապրանքներու գինը արժէքէն աւելի գրած ըլլալուն համար, մեծաքանակ ապրանքներ մաքսի փոխարէն տրուած են, որոնց թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Այդ կերպով առնուած մորթեր, գնող չըլլալուն համար, աճուրդի դրուելով ծախուեր են, որով 1400 ղրշ.ի վնաս մը գոյացեր է տէրութեան գանձուն համար։ Տեղեկագրուեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին որ այդ վնասը գնահատիչ Ահմէտ Համտի էֆ.ն տուժէ։ Իգտամ կը յարէ թէ Տրապիզոնի մաքսատան մէջ մաքսի փոխարէն առնուած տակաւին շատ մը ապրանքներ կան որոնք աճուրդով եթէ ծախուին, 5-6000 ղրշ.ի վնաս մը պիտի գոյանայ։ Տրապիզոնի մաքսային տեսուչը հրահանգ պիտի խնդրէ ձեռնհաս պաշտօնարանէն թէ այդ վնասը պէ՞տք է Ահմէտ Համտի էֆ.ի տուժել տալ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան խնդրանօք, կայս. Իրատէ մը արտօնեց որ ֆրանսական դեսպանատան նոր պահականոցը՝ Վօքսու. Նեզուցէն անցնի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Ֆրանսայի մէջ հրատարակուած վիճակագրութեան մը համաձայն, 1899ին օսմ. երկիրներէն 103 միլիոն ֆր.ի ապրանք ներածուած է Ֆրանսա։ Այդ քանակութիւնը նախորդ տարիէն մէկ միլիոն ֆր. աւելի է։ Ֆրանսայէն Թուրքիա ներածուած են 49 միլիոն ֆրանք, 1898էն երկու միլիոն ֆր. աւելի։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ, Եւրոպա կատարած ուղեւորութեանը պահուն, յարմար դատեր է որ պարսիկ նախարարներու զաւակներէն քանի հոգի Պէրլին ղրկուին՝ դաստիարակուելու համար։ Շահին այդ հրամանը գործադրուած է։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ որուն Լիվատիա երթալը ծանուցինք, նոյեմբերի սկիզբները Կ. Պոլիս դառնայ։

—Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Զէրպաշէվ որ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն կը վարէ, առջի օրը Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Բարիզի օսմ. դեսպան Սալիհ Միւնիր պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Ռուս դեսպանատան գործակատար Պ. Զէրպաշէվ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և ներքին ու արտաքին գործոց նախարարներուն հետ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնը, վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրէն սկսեալ, «Թէլէկրաֆ վէ Բոսթա Մէճմուասը» անուն ամսաթերթ մը պիտի հրատարակէ՝ հեռագրական ու թղթատարական գործառնութեանց ու գիւտերու մասին կարեւոր տեղեկութիւններ և զանազան հրահանգներ պարունակելով։ Այդ ամսաթերթը աժան գինով մը պիտի բաշխուի հեռագրական ու թղթատարական պաշտօնեաներուն։ Վերատեսչութիւնը այդ հրատարակութեան համար արտօնութիւն խնդրած է Բ. Դուռնէն։

ՄՐԳԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ քանի մը վաճառականներ կը բողոքեն թէ մրգեղէններու մաքսատունը տարուած խուղերը են. Թէև քննիչներու կողմէ տարրալուծուելով մինչև ժամ 9, 9½ը կը յանձնուին, սակայն մաքսատան պաշտօնեաները «ժամանակը ուշ է» ըսելով հետեւեալ օրուան կը թողուն։ Իգտամ այդ առթիւ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ քննիչ Վահան էֆ. Սուրէնեան և Հանրային Պարտքի վարչութեան քննիչներէն Պ. Ռէյմոն Իզմիր ժամանեցին որթալուծէ վնասուած այգիներու մասին քննութիւն կատարելու և այգեպաններուն հարկ եղած մասնագիտական տեղեկութիւնները տալու համար։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Անցեալները Իզմիր ժամաներ են երկու հարիւր չորս իսլամ գաղթականներ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Բանաեօթի Կրոթա անուն հելլէն աւազակ մը որ օսմ. սահմանագլխին վրայ ժամանակէ մը ի վեր կ'ասպատակէր, օսմ. զինուորներուն կողմէ հալածուելով Ցունաստան անցեր և հոն հելլէն զինուորներուն կողմէ ձերբակալուեր է իր ընկերներուն հետ։

ՂԱՐԱԿԷՕՄՐԻՒԿԻ հրդեհէն վնասուածներուն ի նպաստ կատարուած հանգանակութենէն մինչեւ հիմա 116,475 ղրուշ գոյացած է։

ՑՈՅՆ ՄԵԼՔԻԴ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Ճէրիճիրի որ ժամանակէ մը ի վեր Եւրոպա կը գտնուէր, Պէյրութ վերադարձեր է։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ ԷԿԶԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Սոֆիայի Սինոդին թերթը, Պուլկարաց էկզարքարանին ելմտական անգոհացուցիչ կացութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ ատոր պատճառը այն է որ իշխանապետութիւնը կանոնաւորապէս չի վճարեր էկզարքարանին յատկացուած գումարը։

ՊԻՐԿԱՄԱՅԻ մէջ գերմանացի հնագէտի մը կողմէ կատարուած պեղումներու միջոցին հին քաղաքին դրան մօտ շուկայ մը երեւան հանուեր է. նաև Մեծն-Աղեքսանդրի գլուխը ներկայացնող արձան մը և ուրիշ արձաններ։ Ատոնք կայս. Թանգարանը պիտի փոխադրուին։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը առաջարկած էր Իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտներէն հինգ և երկուքուկէս ոսկի առնել վկայագրի աստիճանին համեմատութեամբ. Նաև մէկ ոսկի վարժարանը դիմողներէն՝ իբրեւ մուտքի տուրք, իսկ նիւթական անկարողութիւննին հաստատուածները ազատ պահել այդ տուրքերէն։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշում մը տալէ առաջ, ուզած է գիտնալ թէ այդ վարժարանը ամէն տարի որչափ աշակերտ կ'ընդունի և ո՛րչափը վկայական կը ստանան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նոր գործիքները մաքսէ զերծ մնալու տասը տարուան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, նորէն նոյնչափ պայմանաժամ տալու համար հրահանգ խնդրուած է Բ. Դուռնէն։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ օսմ. հիւպատոսարանին պատուակալ փաստաբան Պ. Պլանքար կտակագիր մը պատրաստելով, իր հարստութեան մէկ մասը յատկացուցեր է օսմ. վարժարաններուն։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԸ.— Ելմտական Նախարար Րէշատ փաշա, երէկ Փողերանոցը այցելելով կարգ մը հրահանգներ տուաւ, մանր դրամներու պատրաստութեան ծախքերէն խնայողութիւն ընելու և անոնց պատրաստութիւնը կանոնաւոր կերպով կատարելու համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարաններու վերատեսչութիւնը որոշեց հազար ղրուշ ամսաթոշակ սահմանել Էտիրնէի, Սէլանիկի, Մանասդրի, Գոսովայի, Շքոտրայի, Եանեայի, Պրուսայի, Տրապիզոնի, Էնկիւրիի, Գոնեայի և Գասթէմունիի նահանգները ղրկուելիք թաղապետական բժիշկներու համար, 1500՝ Սուրիոյ, Պէյրութի, Հալէպի, Ատանայի, Սըվազի, Պիթլիսի, Էրզրումի, Խարբերդի, Վանայ ու Տիարպէքիրի և 2000՝ Պասրայի, Պաղտատի ու Մուսուլի նահանգներու և Զօր գաւառին համար։ Եթէ այդ պաշտօններուն համար դիմում չըլլայ, լրագիրներու միջոցաւ ծանուցում պիտի ըլլայ։ Այդ որոշումը մատուցուած է Բ. Դրան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքայի սնտուկներուն կողմէ եղած փոխատուութեանց առթիւ կալուածներու փոխանցման գործողութիւնը կատարելու մասին անձամբ չներկայացողներուն համար մասնաւոր պաշտօնեաներ կը ղրկուին։ Թափուի վարչութիւնները այդ առթիւ 25էն 50 ղրուշ վարձք մը կ'առնէն։ Այժմէն կուսակալութիւնը որոշած է որ այդ վարձքը 15էն 30 ղրուշ ըլլայ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը երէկ դատեց Պոլսոյ ապահովութեան Սնտուկին նախկին հաշուակալ Էշրէֆ էֆ.ն որ տոմարները խարդախելով 6700 ոսկիի չափ գումար մը գողցած ըլլալուն համար ամբաստանուած է. նաեւ գնահատիչ Իպրահիմ ու Ալիքսան որոնք Սնտուկին յանձնուած աւանդներուն արժէքէն աւելի գին դրած ըլլալու ամբաստանութեան տակ կը գտնուէին։ Էշրէֆ էֆ. դատապարտուեցաւ վեց տարուան բերդարգելութեան և 6700 ոսկիին կրկինը հատուցանելու՝ տոկոսով մէկտեղ. իսկ Իպրահիմ վեց ամսուան ու Ալիքսան երեք ամսուան բանտարկութեան և երկուքը հինգական ոսկի տուգանքի։

—Եղեռնադատ ատեանը, երէկ, դատեց Արիֆ անուն մարդ մը որ իր կնոջ՝ Զիյնէպի աջակցութեամբ Գարակէօմրիւկի մէջ Թօոր՝ Սիքէն սպաննած էր եաթաղանով։ Արիֆ մահուան դատապարտուեցաւ և Զիյնէպ ալ տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԱԶԴ

Սէնտիքա Կ. Պոլսոյ մէջ գործող Ապահովագրական Ընկերութեանց

Կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ Կ. Պոլսոյ մէջ գործող հրդեհի ապահովագրական Ընկերութիւնները միաձայն հաւանութեամբ որոշած են միօրինակ սակագին մը գործադրել, յառաջիկայ Նոյեմբեր 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ։

Կ. Պոլիս, 27 Հոկտ. 1900 2 5

Ազգային Լուրեր

Երուսաղէմի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ Հոկտ. 5(18 թուականով.— Ամեն. Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը, իր սովորութեան համեմատ, սեպտ. 29, ուրբաթ առտու, Ցոպպէ մեկնեցաւ երկաթուղիի գնացքով՝ իրեն հետ առնելով նաև երկու վարդապետներ։ Միաբանական խումբէն շատեր՝ Ն. Սրբազնութեան ողջերթ մաղթելու և Աջը համբուրելու համար, կանխաւ կայարանը գացեր կը սպասէին։ Եթէ Ցոպպէի այժմու կլիման ախորժելի երեւայ իրեն՝ Ն. Ամենապատուութիւնը մտադիր է առնուազն ամիս մը մնալ հոն, օդափոխութեան պատճառաւ։ Արդէն այս տարի տիրող կանխահաս ցրտութիւնն ու երբեմն ալ թօնուտ տամկութիւն մը, բաղդատմամբ անցեալ ու նախընթաց տարիներու, կատարեալ աշնանային եղանակ մը ընծայեցին Ս. Երկրին ընդհանրապէս, հետեւաբար և Ցոպպէ տակաւ սկսած է անշուշտ իր զուարթութիւնը զգենուլ, իբրեւ ծովեզերեայ քաղաք, իր նարնջենւոյ բուրումնաւէտ պարտէզներովն ու Սարոնական լայնածաւալ դաշտին գեղածիծաղ տեսարաններովը։

«—Նոյն սեպտ. 29ի ուրբաթ իրիկուն ժամը 12—1ին միջոցները, բաւական տագնապ մը անցուց Ց. Ցակոբեանց Միաբանութիւնը։ «Աստուածածնայ տաճարին մէջ հրդեհ պատահեր է» ըսին, և գիտէք որ՝ երբ ընկերովի եղած Սրբավայրերու մէջ այսօրինակ դէպքեր պատահին՝ ինչ մեծ յուզում կը պատճառեն քրիստոնեայ ազգաց, շարժառիթները մէկ մէկու վերագրուելով և եղած վնասներու ջնջման համար, իրարու դէմ մեծամեծ դժուարութիւններ յարուցուելով։ Այս տխուր լուրը վանք հասնելուն պէս, Թարգման և Աստուածածնայ տաճարին տեսուչ վարդապետները՝ լուսարարապետ-փոխանորդ վարդապետին հետ անմիջապէս Գեթսեմանի փութացին երթալ։ Բարեբախտաբար հանած աղմուկին չափ ծանր չէր պատահած դէպքը և եղած վնասը՝ պատճառած տագնապին ու յոգնութենէն շա՜տ թեթեւ էր։ Ռուս մուժիկներ ու մաբուշաներ, նոյն օրը, իրիկուան սպահուն, ուխտի գացեր են հո՛ն ու Ս. Կոյսին Գերեզմանին եւին՝ յունապատկան Սեղանին վրայ մոմեր վառեր են, և որովհետեւ սրբավայրին մէջ ո՛չ ոք չի գտնուէր բա՛ցի հայ և յոյն լուսարարներէն՝ որոնց առաջինը զբաղած ու երկրորդը բացակայ է եղեր, վառուած մոմերէն մէկը սեղանին վրայ ինկեր ու փողոցները բռնկելով բոց մը ծաւալեր է։ Անշուշտ ուխտաւորներն իրենց մոմերը վառելէն ետքը թողեր գացեր էին և մեր լուսարարն ալ սրբավայրին դուռը ներսէն փակած ճիշտ դրան քով իր տեղը առանձնացած էր՝ սպասելով իր ընկերին որ գայ։ Զմոռնամ ըսելու որ Ս. Աստուածածնայ տաճարը երկու բանալի ունի՝ որոնց մէկը Ցունաց և միւսը՝ մեր լուսարարին քով կը գտնուի. անոնք միայն կը բանան ու կը փակեն Տաճարին դուռը, և նոյն երկու լուսարարները միայն կը սպասեն Սրբավայրը՝ գիշերները անպատճառ հոն անցընելով։ Արդ՝ երբ բոցը ծաւալ կը գտնէ բռնկցնելով գտնուած պաստառեղէններն ու վարագոյրները, որոնց ամէնքն ալ Ցունաց կը պատկանէին, մեր լուսարարը, միայնակ տաճարին մէջ՝ վերը՝ դրան քով տեսնելով լոյս մը որ գերեզմանին կողմէն կը փայլի, միամտօրէ՞ն թէ ջերմեռանդօրէն խկոյն ինքզինքը կը խաչակնքէ՝ հաւատալով որ ԼՈՅՍ կը ծագի Ս. Գերեզմանէն. մտքէն կրնա՞ր անցընել թէ վարագոյրները բռնկեր են և թէ տակաւ Սեղանն ալ սկսեր է այրիլ... անմիջապէս քառասուն ոտք սանդուխը քսան քայլով վերջացնելով վար կ'իջնէ նոյն լուսոյն մէջ ինքն ալ ողողուելու... բայց, ի՛նչ տեսնէ, լոյսը՝ երկնային ըլլալէ շատ հեռու էր... ուստի լեղապատառ դուրս կը վազէ և օգնութիւն գտնելով՝ վերջապէս կը յաջողի կրակը մարել՝ առանց մեծ վնաս մը ժամանակ թողելու։ Շնորհիւ Տ. Ղեւոնդ վարդապետ Մաքսուտեանի փութկոտ տնօրինութեանց ու ձեռք առած միջոցներուն, ի բացակայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, փակուեցաւ խնդիրը՝ ո և է կնճռոտ հետեւանք մը առաջ չբերելով։»

—Կրօնական Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեանի։ Մանուէլ Վ. Պալեանի հաշուական խնդրոյն մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները ամբողջացած ըլլալով, Ժողովը որոշեց տեղեկութիւն տալ Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Ցովհաննէս եպիսկոպոս Արշարունիի, որպէս զի հաղորդէ տեղւոյն Հայ. Հռոմէականաց Առաջնորդին, որուն կողմէ խնդիր եղած էր Պատրիարքարան։— Սըվազի Առաջնորդարանէն Կարապետ Սարգսեանի ամուսնական խնդրոյն մասին տեղեկագիր մը հասած ըլլալով, Ժողովը իր ատենապետ Սրբազանին յանձնեց անոր քննութիւնը։ Միւս կողմէ որոշուեցաւ Սըվազի առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոսի կարծիքն ալ հարցնել այս խնդրոյն մասին, որովհետեւ սոյն տեղեկագիրը միայն տեղւոյն Կրօն. Ժողովոյ քննութեանց արդիւնքը կը պարունակէ։— Անտիոքէն Ցակոբ Թովմասեան անուն անձ մըն ալ իր կնոջը անդամալուծութիւնը յայտագրելով ամուսնալուծում խնդրած էր։ Ժողովը բաւական չգտաւ ներկայացուած խնդրանքը և մերժեց։— Անտիոքի Թեմերէն Եօզուն-Օլուքցիք որբանոյ մը բացման խնդրանք մատուցած ըլլալով, պէտք եղած օգնութիւնը ընելու համար հասութից նուազած ըլլալուն պատճառաւ մերժուեցաւ։ Տիվրիկէն Շուշանեանի մատուցած խնդրանքն ալ մերժուեցաւ։

—Պարսից Շահը Դավրէժ երթալու առթիւ Երեւանէն անցած ըլլալով, Ս. Էջմիածին ալ հանդիպեր է։ Ն. Վեհափառութիւնը Ս. Հայրապետին կողմէ ալ դիմաւորուելով, Առիւծ և Արեւի պատուանշանին ականակուռ աստիճանը շնորհեր է Ն. Ս. Օծութեան։

—Նպաստից յանձնաժողովը երէկ չկըրցաւ գումարուիլ։

—Հալէպի հրաժարեալ տեղապահ Ներկարարեան Պետրոս Ծ. Վ. երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

—Գահիրէէն կը գրեն մեզ Հոկտեմբեր 22 թուականով.— Ամսոյս 15ի երկուշաբթին, կէս օրէն վերջը ժամ 3 ու կէսին, ազգային ծանօթ ուսուցիչ Գառնիկ էֆ. Սիրունեանի ընդ. Օր. Արտեմիս Թումաեանի ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ հոս Օթէլ Րուաեալի սրահին մէջ, կնքահայրութեամբ Մեսրոպ էֆ. Աղամեանի։ Համակրելի ուսուցչին բոլոր բարեկամները ինչպէս նաեւ Թումաեան գերդաստանին անդամները և բաւական թուով օտարազգիներ ներկայ էին պսակադրութեան խորհուրդին, զոր տեղւոյս երեք քահանաները կատարեցին երգակցութեամբ ձայնաւոր աշակերտներու։ Պսակի արարողութենէն վերջը, ազգային վարժարանի հսկող դաստիարակը Ցակոբ էֆ. Մազլումեան ճառ մը արտասանեց և երկու ամոլներուն երջանկաբեր միութեան առթիւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ ի դիմաց ուսուցչական մարմնոյ։ Վարժարանի սաներէն կրտսեր աշակերտ մըն ալ թոթով լեզուով, այլ սրտառուչ շեշտով մը մաղթանքներ ըրաւ իր սիրելի ուսուցչին համար։ Վարժարանին երգեցիկ մանուկները այլ և այլ երգեր երգեցին։ Ատկէ անմիջապէս յետոյ նուագածուներու խումբ մը սկսաւ նուագել և պարերը սկսան մեծ ոգեւորութեամբ։ Նոյն միջոցին ներկաները կը պատուասիրուէին զովացուցիչ ըմպելիներով։ Առաջին դադարին՝ ազգ. վարժարանին տնօրէնը Սեթեան էֆ. գաղղիերէն լեզուով ճառախօսութիւն մը ըրաւ, որով իր բարեկամը և պաշտօնակիցը կը շնորհաւորէր և այս առթիւ գեղեցիկ ոճով մը ի վեր կը հանէր ամուսնութեան վեհ նպատակը և ընտանեկան յարկին քաղցր հրապոյրները։ Շատ մը ծաղկեփունջեր ղրկուած էին Նորապսակ ամոլին։ Ազգ. վարժարանի ուսուցչական մարմինն ալ նուիրած էր գեղակերտ թանաքաման մը գեղեցիկ գրչակալով։ Հանդէսը տեւեց այսպէս մինչեւ ժամ 8, ուրկէ ետքը հանդիսականները ջերմ բարեմաղթութիւններ ուղղելով երջանիկ ամոլներուն՝ ուրախ զուարթ մեկնեցան իրենց հետ տանելով սիրուն ու շքեղ հանդէսի մը թողած քաղցր տպաւորութիւնը։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ
Ղալաթիա, Խավիար Խան, թիւ 77
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ
30 Հոկտեմբեր 1900

Բսլկ. պարկ	Հոկտ.	5.10	Դեկտ. | Ցնվ.	4.59
Ցորեն քիլէ	Դեկտ.	5/11½	Մարտ	6/0 5/8
Խանուէ գանթար	Դեկտ.	37/6		
Շաքար »	Դեկտ.	9/7		

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Հոկտ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ բանակցութիւնները սկսած են։ Չին հաղորդած է իր պայմանները որոնք հետեւեալներն են.—Ա. Չին մէկ միլիառ ֆր.ի հատուցում կը խոստանայ երաշխաւորութեամբ։ Բ. Թուան իշխանը ցկեանս բանտարկութեան պիտի դատապարտուի։ Գ. Թիէն-Չին միջազգային գաւառ մը պիտի ըլլայ։ Դ. Դիւրութիւններ պիտի տրուին օտար վաճառականներու առեւտուրին Չին մուտքին համար։ Ե. Չին կը խոստանայ ետ կենալ օտար երկիրներէ ո և է զէնք և ռազմամթերք գնելէ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը որոշեց մօտերս Շուէտ երթալ։

ՀԱՒԹԻ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բոռթօբրէնսէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հաւթիի հանրապետութեան նախագահը մեռեր է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 30 Հոկտ.— Ելիզէի պալատան մէջ Պ. Լուպէի նախագահութեամբ գումարուած նախարարներու Խորհուրդին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ծանոյց թէ քիչ ատենէն Խորհըրդարանին անդամներուն պիտի բաշխէ Դեղին Տետրակ մը Չինու գործերուն վրայ՝ մարտէն սկսեալ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Վրիթօրիկէն կը հեռագրեն Ռէօթէրի թէ Պօէրները մտադիր կ'երեւան նոյն քաղաքը պաշարելու։ Պօէրական չորս ամուր բանակետղեր Վրիթօրիկէն քսան մղոն հեռուն կը գտնուին։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՎԻԷՆՆԱ.— Ցունաստանի Թագաւորը Բարիզէն հոս հասաւ անպաշտօն կերպով։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ օսմ. մասնաւոր պատուիրակներուն։

ԱԼԻԱՆՍ ՖՐԱՆՍԷԶ

Ֆրանսերէն լեզուի տարածման համար

Ալիանս Ֆրանսէզի և Ունիոն Ֆրանսէզի անդամները հրաւիրուած են ներկայ գտնուիլ բանախօսութեան մը որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ 3 Նոյեմբեր, երեկոյեան ժամը 9ին Ունիոն Ֆրանսէզի մեծ սրահին մէջ։ Բանախօսութիւնը պիտի արտասանուի Ալիանս Ֆրանսէզի կեդրոնական յանձնաժողովին պատուիրակ և Բարիզի վերաքննիչ ատեանի փաստաբան Պ. Աքիլ Սէկարի կողմէ։

Բանախօսութեան նիւթը պիտի ըլլայ.

Ֆրանսական գրականութեան քաղաքակրթիչ դերը։

Ո և է մուտք չպիտի առնուի։

Այն օտարական անձերը որոնք կը փափաքին մասնակցիլ այս երեկոյթին, կրնան հրաւիրագիր մը առնել Ունիոն Ֆրանսէզի քարտուղարութենէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Վաղը Եւրոպացւոց Ամենայն Սրբոց տօնին առթիւ Ղալաթիոյ սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	13
Ամենէն բարձր գին	»	24	13½
Ամենէն վար գին	»	24	11½
Րումէլի երկթ. զոգ.	Ֆր.	108	75
Ամենէն բարձր գին	»	109	—
Ամենէն վար գին	»	108	37
ԲԱՑՈՒՄ 18 Հոկտ.			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	14½
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	108	37
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քուէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		0	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	30
» Ժուիսանս		200	—
« պարտամ.		465	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		460	—
Թրանսվալ		73	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	98¾
» » » չէք	»	22	82½
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	65
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	95
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բօլ էմբէրիալ	»	98	20
Քըրմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէթալիք	»	98	30
Րուպլի Ոսկեդրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 ⁰/₀		100	03
» » 3½ ⁰/₀		102	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	52
) գոց.		22	55
» » » Բ.	»	—	
« « « Գ.		25	20
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	534	—
Օսմանիէ	»	425	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	110	25
Օսմ. մաքսատուն	»	514	50
Օսմ. Ռէժի	»	306	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 ⁰/₀		481	—
Քուէտի Լիոնէ		1081	—
Իտալական Ռանթ	»	94	80
Սպանիական արտաքին	»	67	75
Եժիբսիէն Իւնիֆիէ		265	—
Թրանսվալ	»	75	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	100
Դրամազեղչ	»	3	—
ԼՈՆՏՈՆ, 30 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		98	68
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		46	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	25
Օսմանեան Պանքա		11	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 ⁰/₀		38	—
» Մօնօբօլ		41	50
Պուլկարական 1888		85	50
Եժիբսիէն Իւնիֆիէ		105	—
Տօմինիալ		104	—
Թրանսվալ		3	06
Այտըն երկաթուղի		9	10
Փոխառութիւն		25	375
ՎԻԷՆՆԱ, 30 Հոկտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	240	80
Րումէլիի երկաթուղի	»	104	20
Օսմ. Ռէժի	»	287	—
ՊԷՐԼԻՆ, 30 Հոկտեմբեր			
Ռուպլը	»	216	12
Րումէլիի երկաթուղի	»	107	10
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	25

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ

Կը փափաքի՞ք հարսանեաց փայլը աւելցնող մոմեր ունենալ։ Եթէ այո՛, ուրիշ տեղ երթալէ առաջ հաճեցէք անգամ մը այցելել

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Մահմուտ Փաշա,
Գամանճօ խանի տակ, 86

Ուր պատրաստ կը գտնուին և կը պատրաստուին մինչև հիմա տեսնուածներէն բոլորովին նոր ու սիրուն ձեւով հարսի մոմեր, վայելուչ զարդարանքով։

Ցիշեալ վաճառատունը որ կրնայ մրցիլ ուրիշ ամէն խանութի հետ, իր յաճախորդները կը գոհացնէ.

1. Տեսակի ճոխութեամբ,
2. Ցանձնարարութեանց փութով և խղճմտօրէն կատարուելովը,
3. Գիներու զգալի զեղչով։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղքեր. կոլանքներ, սնտուկ. գլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրէդ, տերեւ. պռօշ, տանթէլ, քօրսէլա, բաումանդրի, Ֆիշիւ, քօրսէ, ալն, որք կը վաճառուին մեծաքանակ և փոքրաքանակ անմրցելի աժան գիներով։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը ու գոհ պիտի մնաք. 341

ՍԳՈԹԻ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգօդ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսուներկու տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ԻԼԱՆ

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նեզարէթինտէն

Սօպա վաղիէսի 14 ղրուշ, օնը պիր գա՛ Թորլը սաճտան սօպա պօրուսը 3.20, անախթար 2.20, պիլէզիկ 30 փարա, չինի սօպա Թամիրէսի 8, չապգա 2.20, սաըը այնա 2.30։

Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթը ալիէսի տայիրէ վէ ագլամըյա Պէյ Օղլու վէ Տէրսաատէթ վէ Կալաթա բօսթախանէլէրինէ վազ օլունաճագ սօպալարըն վազ'է վէ Թամիրրէսի վէ միւճէտտէտ պօրու վէ սայիրէսի միւքէրրէրէն իլան իթիլմիշ իսէ տէ պիլա միւնագասա պալալա մուհարրէր Փիյաթլարըլա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահ հալը րումինին օն տօգուզընճը բէրշէմպէ կիւնի ինհալէ էվլէրէ վէ եւմի պիրինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ եւ. գրուպ պէշ Թէնզիլաթ իճրասը իլէ իհալէսի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմաղլը անա կէօրէ Թէնզիլաթ իճրասընա Թալիպ օլանլարըն իգթիզա իտէն Թէրօղիթօ ագչէսի վէ խասօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասընտան մուգավէլաթ մուհարրիրլէրինտէն մուսատտագ քէֆալէթ սէնէտլէրինի համիլէն ճումատան մաադա պէհէր կիւն նէզարէթը միւշարիլէյհա մէճլիսիսէ խուտուրլարը միւրաճաաթ եւ իլանէ պաշ Թէֆթա օլարագ իլան օլունուր։ 680

Ֆի 17 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 316

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱԳԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ռ. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալպաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

BAIN ANTIRHUMATISMAL

ՌԻՒՄԱԹԻԶՄԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Չափազանցութիւն չէ, ուշադրութեամբ կարդացէք։

Այլ եւս պէտք չգանգատիք ոչ ռիւմաթիզմէ (յօդացաւ) ոչ ծունկի, բազուկներու, թիկունքի եւն. հովերէ, ցաւերէ ու խիթերէ։ Բժշկական աշխարհին քաջածանօթ Տոքթէօռ Լամօ, այս կարգի հիւանդութիւններու բուժելու համար հնարեց ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՅԻՆ և արիւն շինող՝ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂ ՄԸ որ ամէնէն սաստիկ ռիւմաթիզմը կարճ ժամանակի մէջ, հիմնապէս կը բուժէ, ԱՌԱՆՑ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍԵԼՈՒ։

Ռիւմաթիզմի ամէնէն սաստիկ ցաւերը առաջին պանեօով դդալապէս կը հանդարտին։ Ամէնէն յամառ, հինցած և անբուժելի ռիւմաթիզմները որք ջերմուկներու լոգանքով չեն բժշկուած. Տոքթ. Լամօի դեղով հիմնապէս և ապահովապէս կը բժշկուին, ընդամէնը վեցէն տասներկու պանեօ ընելով, հիւանդութեան տեսակին համեմատ։

Տոքթ. Լամօի հակառիւմաթիզմային եւ արիւն շինող՝ պանեօի դեղը,—որով երկու օր անգամ մը պէտք է պանեօ ընել— ռիւմաթիզմի ամէն տեսակէն զատ, կատարեալ յաջողութեամբ կը բժշկէ նաեւ ՍԻԱԹԻՔ ըսուած կողի և ազդրի խիթն ու ցաւերը. և մինչեւ հիմա անբուժելի կարծուած ԿԱԹՈՒԱԾԸ, ՍԻԱԶԱԹԸ (գումխասթալըղը) և ամէն տեսակ ջղային հիւանդութիւնները։

Տոքթ. Լամօի պանեօն, ներսէն առնուած դեղերուն վրայ սա առաւելութիւնն ունի որ դուրսէն գործածուելով, ստամոքսը չյոգնեցներ, առողջութեան չի վնասեր. կազմուածքը կը զօրացնէ և հիւանդութեան ամէնէն սաստիկ շրջանին մէջ ու հարբուխ ժամանակ ալ կը գործածուի։ Ապաքինողներն ու սլրօնշիթի ենթարկուողներ այս պանեօին շնորհիւ կը վերստանան իրենց ոյժն ու առողջութիւնը։ Այս դեղը օճառ մըն է որ մորթին ծակոտիքները բանալով դիւրութիւն կու տայ մաքուր օդին ներմուծման։ Ամիսը մէկ պանեօ ընելով դերծ կը մնայ մարդ ռիւմաթիզմէ։ Ռիւմաթիզմի ամէնէն աժան դեղն այս է, որովհետեւ ճշմարտապէս կը բուժէ հիւանդութիւնը։ Կը ծախուի մեծ դեղարաններու և դեղի վաճառատուններու մէջ։ 652 5—30

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։» Մնդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրօֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և գեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ապշեցուցիչ յատկութիւններէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Քիւչիւքեանի, Մէչիքեանի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։

527 38—52

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին եաեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

[illegible] 534

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ
աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբոֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանին Նշանը

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՈՒՐԼ 531

Լ'ԻՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10
—օ—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվոտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Գաէտի Լիօնէ։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] կը բանին Լիվէրփուլ և Ամերիկայի մէջ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 17 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 18 31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճանապարհորդելով Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 19 1 Օտէսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 19 1 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 20,2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 523

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրփուլի, Փորթուգալի, Միջերկրականի [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամազիս	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	Օզայրիս	2250
Բէնիհասան	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	Սֆինքս	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէֆիքօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852։
Տ.րդ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանըըի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Չըպուքճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ե. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ —Գոյնայ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ!! 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Կոմօ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Կօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Կորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Կալիփսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Կաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Կլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Կոլորատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րոմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէստրիան	10500	Արգոն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Պոլսոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ճամբայ ուղղակի Մարսիլիա համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՈՒՐՖԱԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Նոյեմբ. 1 (Ն. Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

Երթ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Կայարան	Դարձ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3	—
12	43	» Կէօքճէ Քըւըք »	2	20
1	41	» Սապօնճը բունար »	1	38
2	34	» Ալաեունտ »	12	40
3	17	» Չէքիւրլէր »	11	55
4	18	» Տէօյէր »	11	8
4	47	» Ինսանիյէ »	10	24
5	11	» Համամ »	9	56
5	21	» Կազլիկէօլ համամ »	9	47
6	13	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	15
6	48	» Պէօյիւք Չօղանլար »	8	22
7	41	» Չայ »	7	34
8	27	» Իսհագլու »	6	44
8	51	» Եասսիան »	6	19
9	20	» Աք Շէհիր »	5	57
9	52	» Ազալի քէօյ »	5	19
10	34	» Ղավուշճը քէօյ »	4	37
11	12	» Իլկին »	4	5
11	59	» Գատըն-Խանը »	3	13
12	48	» Սէրայ-Ինի »	2	31
1	20	» Մէյտան »	1	53
2	22	» Բունար-Պաշը »	12	48
3	—	ժմ. Գօնիա մկն.	12	—
Իրկն.			առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

Երթ Կառ. Թ. 124 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Կայարան	Դարձ Կառ. Թ. 123 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	12	41
1	49	» Աք Պունար »	11	54
2	35	» Ալբիւ Քէօյ »	11	16
3	23	» Պէյլիք Ախուր »	10	20
4	38	» Սարիքէօյ »	9	13
5	35	» Պիչէր »	8	8
6	20	» Սաքիլէր »	7	23
7	—	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6	51
7	55	» Բօլաթլը »	5	59
9	17	» Մալը Քէօյ »	4	25
10	19	» Սինճան Քէօյ »	3	10
11	12	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	2	15
Իրկն.			առ.	

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

Երթ Կառախումբ Թ. 422 խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.	Կայարան	Դարձ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու. Ժ.	Վ.	Թ. 234 խառն Առտու Ժ.	Վ.
6	30	8	—	մկն. Համիտիէ ժմ.	5	42	7	12
6	48	8	18	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	6	—	7	30

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

Երթ Կառախումբ Թ. 328 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 330 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	Կայարան	Դարձ Կառախումբ Թ. 327 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 329 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	45	12	50	մկն. Ալաեունտ ժմ.	1	45	11	55
3	5	1	10	ժմ. Քէօթահիա մկն.	2	5	12	15

—)(109)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԴ.

ՍՆՈՎՏՈՆԻ ԿԱԽԱՐԴԱՆՔԸ

4.

—Նայէ հիտակ քու առջիդ, և պիտի տեսնես Ուիննիին դէմքը. կենդանի է ան, եղբայր, և Ոսկեղէն Աչքին դիւթութիւնը ճիշդ պիտի ելլէ. և իմինս ալ ճիշդ պիտի ելլէ։ Ոհ, մայրիկ, մայրիկ։

Ի սկզբան բան մը չտեսայ, բայց քիչ մը ետքը երկու կապոյտ աչքեր ինծի յառած էին կարծես նուրբ քօղի մը ետեւէն։ Շիտակ ինծի կը նայէին, այդ սիրեցեալ աչքերը, կը պճլտային մանկական երջանկութեամբ ինչպէս եղած էին լճակին վրայ ծփացող մշուշին մէջէն՝ երբ դէպ ի ինծի կը յառաջանէր ան առտուն նօքբըս Լինի եզերքը։

Ոտքի ելնելով ու թեւերս վեր բարձրացնելով «Սիրելի՛ս» գոչեցի։ Տեսիլը մարեցաւ։ Ցետոյ ետեւ դառնալով Սինֆիին նայեցայ։ Կը թուէր ան մարկ ընել ձայն մը զոր ես չէի կրնար լսել. դէմքը մըժգունած էր յուզումէն։ Կըցայ լսել իր ծանր շնչառութիւնը, լանջքը կ'ելեւէջէր, և վզին վրայ գտնուած ոսկեդրամներէ և բուստէ շինուած մանեակը կը դողդոջ սարսուռ օձի մը պէս, երբ մրմնջեց. «Իմ դիւթութի՛ւնս. Այո՛, մայր, քեզի հակառակ վարուեցայ ու չպահեցի խոստումս, և այս ճիշդ այն Կորճիօն է զոր դուն ըսել կ'ուզէիր»։

—«Տեսիլը նորէն երեւցաւ», ըսի, «նորէն այդ եղանակը նուագէ, սիրելի Սինֆի»։

Խոյացաւ վրաս, ու ձեռքերէս մին բռնելով, երեսս նայեցաւ յառած ու յարեց. «Այո, կ'ուզես որ սիրելի Սինֆին իր նուագածութեամբ քեզ վերադարձնէ, այդ կենդանի ոգին»։

Նայեցայ անոր մութ աչքերուն մէջ, որ քիչ մը առաջ այնքան պայծառ էին։ Ընդարձակուած և թուխ-կարմիր երանգ մը ստացած էին, հիւսիսային Ափրիկէի առիւծի մը բաշերուն արեւակէզ գոյնին պէս, և թարթիչներուն վրայ փոսփորափայլ լոյս մը կ'ոստոստէր կարծես։ Ի՛նչ կը նշանակէր այս։ Իրաւցընէ Սինֆի՞ն էր հոն կեցողը, սփինքսի մը նման կարծր, պինդ սեղմուած թխագոյն ձեռքը լայն ու յուզումնալից կուրծքին տարած, որպէս թէ ինծի զարնելու պատրաստ։ Ի՛նչ բան դուրս արձակել կու տար իրեն իր բազուկները, որպէս թէ յուսահատօրէն կռուելու համար այդ եղանակին հետ կամ աներեւոյթ թշնամիի մը դէմ որ շըղթանելով կապած էր զինք։

Կեցայ աչորեկ, դիտելով զանի, վասն զի հետզհետէ կը հանդարտէր ու ինքզինքը կը գտնէր. բայց խորապէս այլայլած ու յուզուած էր։

Քիչ յետոյ ըսաւ. Մեր տեղը վերադառնանք», և առանց հաւանութեանս սպասելու, քայլերը բացաւ արահետէն վար դէպի Պէճէրթ։

Անմիջապէս միացայ իրեն, բայց ես ալ անոր չափ տրամադրութիւն չունէի խօսելու։ Ցանկարծ պզտիկ մողէս մը խոտին վրայէն սողալով անցաւ։

—Ռոմանական օձը՛ գոչեց Սինֆի, և սարսափահար սկսաւ հեկեկալ ան՝ այդ անվնասակար կինը որուն առջեւ հզօրագոյն ժիբսի մարդիկ ընկճուած էին։ Շուտով ինքզինքը գտաւ և յարեց. Ի՛նչ, խենթ մը կարծած պէտք է ըլլաս զիս, Հօյ։ Ռոմանական օձին վրայով խօսուելուն հետեւանքն է այս։ Ի սկզբան կարծեցի թէ նոյն իսկ Ռոմանական օձն էր, մինչդեռ պզտիկ խեղճ բան մըն էր վերջապէս։

5.

Ժիբսիներուն տաղաւարը հասնելուս բոլորովին մութցած էր։ Բանուէլ և Ժիբսիներէն շատերը վրաններուն տակ դարձած էին գիշեր ըլլալուն, բայց Վայտի Լըվըլն ու Ռօնա Պոսուէլը առդին անդին կը պտտէին ուրախ զուարթ, որպէս թէ առտու եղած ըլլար, մին դիմագիծերուն վրայ արտայայտուած խորամանկութեամբ և միւսը այն անկեղծութեամբ ու հրապուրիչ գեղեցկութեամբ որ գերա՛ծ էր Բէթսի Օլուինը։

Ռօնան մասնաւորապէս զուարթ տրամադրութեան մը մէջ էր. և պարելով քովերնիս եկաւ աւելի վեց տարեկան աղջկան մը պէս, քան թէ Ռոման երիտասարդ սիրահար մը ունեցող մանկամարդ օրիորդի մը պէս։

Բայց ոչ Սինֆին ոչ ալ ես զուարճութեան տրամադրութիւն չունէինք։ Կառքս որ միշտ հոս ու հոն կ'երթար ուր որ Լըվըլները երթային, խնամով պատրաստուած էր ինծ համար, Ռօնայի ձեռքով, ու ես ալ անմիջապէս անոր մէջ մտայ, ոչ թէ շատ քնանալու մտքով, այլ մտածումներուս հետ առանձին մնալու համար։ Ի՛նչ պիտի մտածէի այն իրիկունը իմ վիճակներուս վրայ։ Սինֆիին նուագարանին կամ մանաւանդ Սինֆիին ձայնին ունկընդրած ատենս աչքիս երեւցող տեսիլը իրաւցընէ յայտնութի՞ւն մը համարելու էի թէ Ուինիֆրէտ ողջ էր։ Ո՛հ, եթէ կարենայի, եթէ կարենայի՛։ Իրաւցընէ երբ ճշմարիտ ընդունելու էի Սաչին, Սնովտոնի ոգիներուն ու կենդանի ոգիին վրայով այս մտացածին աւելորդապաշտութիւնը։ Ատիկա այնքան ճիւաղային մտածում մըն էր որ չէի կրնար ընդունիլ։ Դատողութեանս ու աւելորդապաշտ նախահայրերու երկու շառաւիղներու արեամբ ժառանգուած միստիքականութեան միջեւ տեղի ունեցող երկարատեւ ու դժնդակ պայքարին մէջ բոլոր անցած դարձածներուն հակառակ, դատողութիւնս խոտորած և թմրած էր լոկ, իրաւցընէ մեռած չէր բոլորովին։

Ուրեմն, ի՞նչ կրնար ըլլալ բացատրութիւնն այն տեսարանին, որուն ականատես եղած էի։ Զառանցանք մըն է, ըսի. և հետեւանք երկու շատ զօրաւոր պատճառներու,—իմ զօրաւոր երեւակայութեանս, որ գերազանցապէս գրգռուած է տառապանքիս երկարատեւ ճգնումէն, և Սինֆիի վրայ գտնուած այն զօրութեան, զոր տ'Առսին նկարագրած էր իբր իր կէս-անգիտակից զօրութիւնն իբր մեսմերական մը։ Գաչ մը, երբ կամքս վիշտերով ու տրտմութեամբ տկարացած, ընկճուած կը մնար իմ տենդոտ երեւակայութեանս ներքեւ, Սինֆիին ձայնը՝ իր ցնորքին վրայ զօրաւոր հաւատքով մը լեցուն՝ գիտակցութեանս մէջ խորասուզուած ու տիրապետած էր երեւակայութեանս, որ իր կարգին տիրած էր կամքիս ու զգայարանքներուս վրայ։

Ժամերով ես ինծի պատճառաբանեցի այս կէտին վրայ և սա եզրակացութեան յանգեցայ որ մտքիս աչքն էր միայն որ տեսաւ Ուինիֆրէտի պատկերը։

Բայց ուրիշ խնդիր մըն ալ կար դիմագրաւելիք։ Ի՛նչ էր պատճառը Սինֆիի այն զարմացնող յուզման, տեսիլքին աներեւոյթ ըլլալէն յետոյ։ Ընդդիմամարտ կիրքերու այս տեսակ խառնուրդ մը երբեք տեսած չէի առաջ։ Զանացի ըմբռնել զայն։ Ժամերով մտածեցի անոր վրայ և վերջապէս քունը փակեց աչքերս, առանց առեղծուածին լուծումը գտնելու։

Սինֆիին հետ մասնաւոր հանգամանք ունեցող ո և է խօսակցութիւն չունեցայ, մինչեւ հետեւեալ իրիկունը, երբ կը պատրաստուէին տեղափոխուիլ։

—Անցեալ գիշեր չքնացար դուն Սինֆի, աչքերուդ շուրջի սեւ շրջանակներէն կը հասկնամ ատիկա։

—Ատոր պատճառը ես ալ չեմ գիտեր, պատասխանեց։

Զարմացմամբ տեսայ որ ժիբսիները կը պատրաստուէին Պէտսի ի Գօտէն ոչ շատ հեռու տեղ մը փոխադրել վրանը։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)